

สายใยแห่งชีวิต

โดย

นางสาวอุทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปไทย

ภาควิชาศิลปไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สายใยแห่งชีวิต

โดย

นางสาวฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปไทย

ภาควิชาศิลปไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THREAD OF LIVES

By

Ruthairat Kumsrichan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Thai Art

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “สายใยแห่งชีวิต”
เสนอ โดย นางสาวฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ศาสตราจารย์ชวลิต นิมเสมอ
2. รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันตีสุข

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ สาครินทร์ เครืออ่อน)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ชวลิต นิมเสมอ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันตีสุข)

...../...../.....

500004204 : สาขาวิชาศิลปะไทย

คำสำคัญ : งานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ สื่อผสมและการจัดวาง / สายใยแห่งชีวิต

ผู้ย้ร้ร้ร้ร้ร้ร้ร้ : สายใยแห่งชีวิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ. ชลุด น้มเสมอ
และ รศ. ปริญญา ตันตีสุข. 90 หน้า.

ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ “สายใยแห่งชีวิต” ชุดนี้ นำประสบการณ์ ความประทับใจจากความรัก ความอบอุ่น และวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปันในครอบครัว มาเป็นแรงบันดาลใจในการถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ความรู้สึก ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ทางภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้วยวิธีการเย็บ ปัก ถัก ร้อย เนื้อหาเรื่องราวของวิถีชีวิตครอบครัวชนบทไทย โดยอาศัย เสื้อผ้า เครื่องใช้ ในชีวิตประจำวันมาเป็นสื่อในการแสดงออกเป็นรูปแบบผลงานสื่อผสมและการจัดวาง เพื่อสะท้อนความงดงามและคุณค่าของความรัก

ภาควิชาศิลปะไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

50004204 : MAJOR : THAI ART

KEY WORD : CREATIVE WORKS IN VISUAL ARTS IN MIXED MEDIA AND INSTALLATION /
THREAD OF LIVES

RUTHAIRAT KUMSRICHAN : THREAD OF LIVES. THESIS ADVISORS :
PROF.CHALOOD NIMSAMER AND ASSOC.PROF.PARINYA TANTISUK. 90 pp.

The inspiration of the art thesis project, Thread of Lives, come from the experience and impression from love, warmth, and culture of sharing that can be found in family, especially ones live in countryside. The subject matter and feeling of lives in rural area is presented in the artwork by the using of particular type of clothes and daily utensils as art materials mixing with techniques of needlework, such as sewing, stitching and embroidering. This mixed media installation art is created to portray the beauty and significance of love, which connect, or bond, people together.

Department of Thai Art Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009
Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมจิตรำลึกถึงคุณ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พ่อแม่ ครูบาอาจารย์และบุคคลผู้มีพระคุณทั้งหลายในอดีตชาติและปัจจุบันชาติ ด้วยจิตบูชาและศรัทธายิ่ง

คำสอนและคุณความดีของท่าน คู่ควรยิ่งแก่การยกย่องและบูชา ดังพุทธสุภาษิต ที่ว่า “บูชาจะบูชาเนี่ยนัง เอตัมมัง คะละ มุตตะมัง” การบูชาบุคคลที่ควรบูชาเป็นมงคลสูงสุด

โปรดอย่าเหยียบอย่าย่ำให้ซ้ำจิต	อย่าได้คิดทำกรรมทำล้างผลาญ
อาจารย์อะอุปัชฌาจารย์	มีคุณูปการคือบุคคลควรบูชา
ครูเหมือนคนแจวเรือเมื่อข้ามฝาก	อนุสรณ์ฝากอนุชนคนรุ่นหลัง
เมื่อได้ดีมีสุขชื่นทุกคืนวัน	จำให้มั่นอย่าเป็นศิษย์คิดล้างครู

(จากหนังสืออภิวชิชา)

ขอคุณความดีทั้งหลายที่ข้าพเจ้าได้กระทำไว้มอบแด่ ครูบาอาจารย์ทั้งทางโลกและทางธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา.....	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมุติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ขั้นตอนของการศึกษา	3
วิธีการศึกษา.....	4
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน	5
ทัศนคติเกี่ยวกับการสร้างสรรค์.....	5
อิทธิพลจากความมั่นคงใจในวิถีชีวิตครอบครัวและสังคม.....	6
ภาพข้อมูลอิทธิพลที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว.....	9
อิทธิพลและความมั่นคงใจในศิลปะบนพื้นผ้า.....	19
ความหมายทางเทคนิควิธีการ.....	20
ความหมายทางเทคนิคที่สื่อถึงเนื้อหาเรื่องราว.....	20
ภาพข้อมูลที่เป็นอิทธิพลและความมั่นคงใจในศิลปะบนพื้นผ้า.....	21
3 การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์.....	26
วิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	26
ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	27
เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	29
คุณค่าและความหมายของวัสดุที่นำมาสร้างผลงาน.....	31

บทที่	หน้า
ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	32
ภาพแสดงตัวอย่างแบบภาพร่างผลงาน.....	33
ภาพขั้นตอนการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยปากกาและการเย็บปักผ้า.....	43
ภาพการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยเทคนิคการเย็บ ปะ ปัก ชุน 2 มิติ.....	45
ภาพการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยเทคนิคการเย็บ ปะ ปัก ชุน 3 มิติ.....	47
4 การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	49
การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรก.....	49
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกขั้นที่ 1.....	50
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกขั้นที่ 2.....	51
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกขั้นที่ 3.....	51
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกขั้นที่ 4.....	52
การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2	53
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 1	53
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 2.....	54
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 3.....	55
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 4.....	56
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 5.....	57
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 6.....	58
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 7.....	59
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 ขั้นที่ 8.....	60
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	61
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1.....	65
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 2.....	67
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3.....	69
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 4.....	71
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 5.....	72
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 6.....	73
ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 7.....	74

บทที่	หน้า
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8.....	75
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 9.....	76
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10.....	77
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11.....	77
ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์ผลงาน.....	78
5 สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	84
ประวัติผู้วิจัย.....	88

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพแสดงแสดงความสัมพันธ์และลำดับการสืบเชื้อสายของเครือญาติ.....	9
2	ภาพแสดงแสดงความสัมพันธ์และลำดับการสืบเชื้อสายของเครือญาติ.....	10
3	ภาพแสดงลักษณะรูปลักษณะของยายทวด.....	11
4	ภาพแสดงลักษณะรูปหมู่ครอบครัว.....	12
5	ภาพแสดงลักษณะการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์.....	12
6	ภาพแสดงลักษณะของทุ่งนา	13
7	ภาพแสดงลักษณะการนำเป็ดมาเลี้ยงในทุ่งนาหลังการเก็บเกี่ยว.....	13
8	ภาพแสดงลักษณะการทำนา โดยอาศัยเครื่องทุ่นแรงแบบสมัยปัจจุบัน	14
9	ภาพแสดงลักษณะการลบทือกก่อนหว่านข้าว.....	14
10	ภาพแสดงลักษณะการจักตอกเพื่อประดิษฐ์เครื่องใช้ไม้สอยหลังว่างจากงานนา.....	15
11	ภาพแสดงลักษณะการนำน้ำจากบึงเพื่อใช้ในการเกษตร	15
12	ภาพแสดงลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย	16
13	ภาพแสดงลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย	16
14	ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว.....	17
15	ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว.....	17
16	ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว.....	18
17	ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว.....	18
18	ภาพแสดงลักษณะการแต่งกายของคนเฒ่าคนแก่รุ่นปู่ย่า	21
19	ภาพลักษณะของผ้าส่วนใหญ่ทอด้วยกี่พื้นเมือง แบบผ้าพานช่างนาหมื่นศรี.....	22
20	ภาพผ้ากั้นลายสัตว์ในผ้าจกลาวครั้ง.....	23
21	ภาพงานศิลปะบนผ้าแสดงทัศนียภาพชนบทด้วยเทคนิคการเย็บปักปะชุน.....	24
22	ภาพงานศิลปะบนผ้าแสดงทัศนียภาพทางธรรมชาติในชนบท.....	25
23	ภาพงานศิลปะผ้าแสดงรูปลักษณะของ Figure ด้วยเทคนิคการเย็บปักปะชุน.....	27
24	ภาพวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	32
25	ภาพร่างด้วยปากกานกกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	33

ภาพที่	หน้า
26 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	33
27 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	34
28 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	34
29 ภาพภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	35
30 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6.....	36
31 ภาพร่างความคิดด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	37
32 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8.....	37
33 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9	38
34 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10	39
35 ภาพร่างด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11	39
36 ภาพร่างความคิดด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 12	40
37 ภาพร่างความคิดด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 13	41
38 ภาพร่างความคิดด้วยปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 14	42
39 ภาพแสดงขั้นตอนการทำงานการเขียนงานด้วยปากกาบนพื้นผ้า.....	43
40 ภาพแสดงขั้นตอนการทำงานการเขียนงานด้วยปากกาบนพื้นผ้า.....	43

ภาพที่		หน้า
41	ขั้นตอนการทำงานในขั้นตอนการเย็บปักปะชุนและเย็บรายละเอียดในชิ้นผลงาน...	44
42	แสดงภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์.....	44
43	ขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ก่อนการเย็บเป็นผลงาน	45
44	ขั้นตอนการเย็บส่วนประกอบที่สำคัญ.....	45
45	ขั้นตอนการเย็บปะปักชุนผ้าเป็นชิ้นผลงาน	46
46	ภาพแสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์.....	46
47	แสดงขั้นตอนการทำงานการเย็บปะผ้าเป็นรูปทรงของส่วนประกอบที่สำคัญ	47
48	แสดงขั้นตอนการทำงานการประกอบชิ้นส่วนต่างๆเป็นผลงาน 3 มิติ.....	48
49	แสดงขั้นตอนการทำงานการเก็บรายละเอียดผลงาน 3 มิติ.....	48
50	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคการเขียนสีฝุ่นบนผ้าใบ ชั้นที่ 1.....	50
51	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยสีอะคริลิกและการเย็บปักผ้าบนผืนผ้า	51
52	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคและการเย็บปะปักชุนผ้า.....	51
53	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคและการเย็บปะปักชุนผ้า.....	52
54	ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1.....	53
55	ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2.....	54
56	ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3.....	55
57	ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4.....	56
58	ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4.....	56
59	ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5.....	57
60	ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6.....	58
61	ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7.....	59
62	ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8.....	60
63	ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	65
64	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	66
65	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	66
66	ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	67
67	ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	68
68	ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	69

ภาพที่	หน้า
69 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	70
70 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	71
71 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5	72
72 ภาพแสดงผลงานและรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6.....	73
73 ภาพผลงานและภาพรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7.....	74
74 ภาพผลงานและภาพรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8	75
75 ภาพรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8.....	75
76 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 9 ในลักษณะการจัดวาง.....	76
77 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10 ในลักษณะการจัดวาง.....	77
78 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11 ในลักษณะการจัดวาง.....	77
79 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ในลักษณะการจัดวาง.....	78
80 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์.....	79
81 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์.....	79
82 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์.....	80
83 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์.....	80
84 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ความรัก คือ พลังยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นพลังที่ทำให้เรารู้สึกว่าตัวเองเป็นสิ่งมีคุณค่าและทุกสรรพสิ่งในจักรวาลนี้ ก็เป็นสิ่งมีคุณค่าแตกต่างกัน ทำให้เราเคารพตัวเราเองและทุกสิ่งทุกอย่างที่เราต้องมีความสัมพันธ์ด้วย เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาจิตใจ คือ การฝึกจิตที่ทำให้เรามีจิตใจกว้างขวางขึ้น มีน้ำใจให้กับคนรอบข้างในวงที่กว้างขึ้น ยิ่งรัศมีของวงกลมแผ่กว้างออกไปเท่าใด จิตใจของคนเราก็จะพัฒนาสูงขึ้น ไปเท่านั้น และความสงบสุขของจิตใจก็จะมีมากขึ้นไปด้วย¹

ความหมายของ “ความรัก” มีหลายแง่มุมซึ่งลึกซึ้งและกว้างขวาง เป็นอารมณ์ความรู้สึกของความชอบ ความผูกพัน ความจริงใจ ความเข้าใจ ความใส่ใจ ความห่วงใย ความอาทร ความคิดถึง ความนุ่มนวล ความอบอุ่น ความอ่อนโยน ความเสียสละและความสุขที่เกิดขึ้นอยู่ภายใน ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกทางภายนอก ปรากฏเป็นพฤติกรรมต่างๆตามสัญชาตญาณของมนุษย์ผู้นั้น ความรักจะเกิดขึ้นได้ทั้งทางสายเลือด คือ ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความรักของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หรือความรักระหว่างเครือญาติ และความรักที่ไม่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือด เช่น ความรักระหว่างหญิงชาย ความรักของผู้ใหญ่ที่มีต่อผู้น้อย หรือความรักของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นต้น

ปัญหาใหญ่ของโลกทุกวันนี้ คือความแตกสลายทางสังคม เช่น ความแตกสลายของครอบครัว ความแตกสลายของชุมชน ความแตกสลายของความเป็นอันหนึ่งเดียวกันในที่ทำงาน และสังคมที่ใหญ่ออกไป ความแตกสลายทางสังคมทำให้มนุษย์ขาดความอบอุ่นและขาดภูมิคุ้มกันทั้งทางจิตใจ ทางเศรษฐกิจ และทางศีลธรรม เป็นต้นเหตุให้เกิดความเครียด ความรุนแรง และความไร้ศีลธรรมต่างๆ ความรักจะเป็นพลังสมานสังคมไว้ด้วยกัน การส่งเสริมให้มีความเป็นปึกแผ่นทาง

¹ เกียรติวรรณ อมาตยกุล. พลังแห่งความเชื่อมั่น [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 11 ธันวาคม 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.carefor.org/content/view/557/153>

สังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ความรักจะเป็นพลังสมานสังคมไว้ด้วยกัน² ความรักที่เป็นแม่บทสำคัญของชีวิต คือ ความรักภายในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนในสังคม ที่เรียกว่า “เครือญาติ” ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของสังคมมนุษย์ และมนุษย์ทุกคนต่างมีความผูกพันกันมา ตั้งแต่วันแรกตลอดจนวันสุดท้ายของชีวิต อีกทั้งความรักเหล่านี้ยังมาพร้อมกับความดีงาม โดยมีการส่งต่อสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็นรากฐานอันแข็งแกร่งส่งผลให้ครอบครัวเจริญเติบโตได้อย่างมั่นคงต่อไป

ข้าพเจ้าจึงนำเอา ประสบการณ์ ความประทับใจ ที่ได้รับจากครอบครัวและเครือญาติมาเป็นแรงบันดาลใจในการถ่ายทอด เรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกออกมา เป็นผลงานศิลปะไทยแบบสื่อผสมและจัดวาง ผสมผสานกับเทคนิคทางภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยมีเนื้อหาเรื่องราวของวิถีชีวิตในชนบทไทย เพื่อแสดงพลังและคุณค่าของความรัก

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

วิถีชีวิตครอบครัวไทยทุกครอบครัว มีประวัติความเป็นมาที่คล้ายคลึงกัน มีวิวัฒนาการเพื่อแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมกับสมาชิกของครอบครัวนั้นๆ ถึงแม้จะแตกต่างกันในวิถีแห่งเวลา และรูปแบบการดำเนินชีวิต แต่สิ่งที่เหลือคงแฝงด้วยสาระสำคัญ คือ ความรัก ความเมตตา อันเป็นสายสัมพันธ์มัดผูกดวงใจทุกดวงให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าความดีงามของการดำรงชีวิต ด้วยความมีน้ำใจและการเอื้ออาทรต่อกันในสังคมไทย

การเรียนรู้รากฐานทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท จากการสืบทอดและการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ที่มีอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า ถือเป็นแรงบันดาลใจของการศึกษาค้นหารากเหง้าและสายสัมพันธ์แห่งความรักในครอบครัว รวมทั้งวงศ์วานญาติพี่น้องของตน เกิดการทดแทน ทบทวน สิ่งที่ขาดหายไปในสังคม จนกระทั่งได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในวิถีทางแห่งความรักและเมตตาทั้งหลายเหล่านี้ ว่ามีคุณค่ายิ่งยกว่าวิถีทางแห่งผลประโยชน์ของสังคมใหม่มากนักน้อยเพียงใด

² เกียรติวรรณ อมาตยกุล. พลังแห่งความเชื่อมั่น [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 11 ธันวาคม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อถ่ายทอดความรักอันบริสุทธิ์ และความเมตตาที่ควรค่าแก่การระลึกถึง โดยนำความประทับใจ ความสุข ความทรงจำที่ซ่อนไว้ภายใน มาเผยแพร่ผ่านผลงานการสร้างสรรค์เป็นรูปธรรม แสดงเนื้อหาเรื่องราวความรักในครอบครัวและเครือญาติ ในรูปแบบเรียบง่ายชัดเจน ด้วยการใช้เทคนิคทางภูมิปัญญาของชาวบ้านคือ การเย็บ การปัก การปะ การชุนผ้า มุ่งเน้นทุกกระบวนการการทำงานมีสอดคล้องเกื้อกูลกันเช่นเดียวกับเนื้อหาสาระ ที่ต้องการแสดงออกตรงกับเจตจำนงของตนอย่างสมบูรณ์ชัดเจน เพื่อเป็นการบันทึกสภาพแวดล้อม และเรื่องราวความดีงามของวิถีชีวิตไทยในอดีตฝากไว้เป็นอนุสรณ์ย้ำเตือนความทรงจำของผู้คน ให้สามารถสืบต่อเชื่อมโยงวิถีทางแห่งอดีตกับวิถีทางแห่งปัจจุบันได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย จนเป็นพืชพันธุ์ว่านเครือที่เจริญเติบโตแข็งแรงแตกหน่อออกไปได้อย่างสมบูรณ์งดงามตลอดไป

สมมุติฐานของการศึกษา

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานขึ้น โดยนำความงดงามในชีวิตครอบครัวและเครือญาติ มาถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับ ความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร ที่มีให้แก่กัน ด้วยเทคนิควิธีการพื้นบ้าน คือ การปะ การปัก การเย็บ การชุนผ้า นำมาแสดงด้วยทัศนธาตุ ทางเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ ด้วยคาดหวังว่าจะเกิดการค้นพบสิ่งใหม่ รวมทั้งวิวัฒนาการพัฒนาในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

ขอบเขตของการศึกษา

ข้าพเจ้ากำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสม มีทั้งผลงาน 2 มิติ 3 มิติ ในลักษณะติดตั้งและจัดวาง โดยเทคนิควิธีการเขียน การปะ การปัก การเย็บ การชุนผ้า เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักในครอบครัวและวงศ์วาน ด้วยรูปทรงเรียบง่ายอิสระและชัดเจน แสดงเนื้อหาสาระของความรัก ภายในบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ให้เกิดการแลกเปลี่ยนแบ่งปันถ่ายทอดความรู้สึกต่างๆแก่ผู้ชมที่ได้เข้าไปสัมผัสกับตัวผลงานการสร้างสรรค์

ขั้นตอนของการศึกษา

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของครอบครัวไทยและภาพบรรยายการของความรัก รวมทั้งภูมิปัญญาพื้นบ้าน

2. รวบรวมข้อมูลวัสดุในการทำงาน

3. รวบรวมข้อมูลทางด้านเทคนิควิธีการในการทำงานการสร้างสรรค์
4. ประมวลความคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์
5. สรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอด
6. สร้างแบบภาพร่างผลงาน
7. คัดเลือกแบบภาพร่างผลงานและลงมือปฏิบัติทำการสร้างสรรค์จริง
9. ตรวจสอบวิเคราะห์ผลงาน พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงให้ลงตัวสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
10. นำเสนอติดตั้งจัดวางแสดงผลงาน

วิธีการศึกษา

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตในครอบครัว จนกระทั่งเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของความรักและความเมตตาอย่างลึกซึ้ง อันเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำมาถ่ายทอดในการสร้างสรรค์
2. รวบรวมข้อมูลต่างๆ จากคำบอกเล่า หนังสือและภาพถ่าย
3. ประมวลความคิดและกำหนดขอบเขตในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ทดลองค้นคว้าและเริ่มกระบวนการทำงานการสร้างสรรค์
5. วิเคราะห์ผลงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งพัฒนาผลงานให้ลงตัวสมบูรณ์ต่อไป
6. ติดตั้งจัดวางแสดงผลงาน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของข้าพเจ้า มาจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึมซาบเข้าสู่ภายในหลอมรวมเป็นแรงบันดาลใจ และแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำเรื่องราวในการดำเนินชีวิตของครอบครัวทั้งอดีตและปัจจุบัน มาผสมผสานกับเนื้อหาทางเทคนิควิธีการ และสื่อวัสดุที่แฝงด้วยคุณค่าของความรัก ในลักษณะงานศิลปะไทยแบบสื่อผสมและจัดวาง

ทัศนคติเกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ศิลปะคือการแสดงออกของความพอใจตามอารมณ์ (Art is the Expression of Emotion) ปริมาณของความพอใจตามอารมณ์ ไม่สามารถวัดได้ว่ามากน้อยแค่ไหน ไม่ว่าจะวัดด้วยเครื่องมือชนิดใดก็ตาม ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เฉพาะสังคม วัฒนธรรม ตามปริมาณของสิ่งเร้าและแรงจูงใจภายนอก ความพอใจเป็นความพอใจจากความรับรู้ ตามคุณภาพของสิ่งเร้าทางประสาทการรับรู้ต่างๆ ทำให้มนุษย์ตอบสนองโดยการถ่ายทอดตามสิ่งเร้าด้วยวัสดุและวิธีการ ให้เป็นเรื่องราวตามที่ตนพอใจ¹

นอกเหนือจากความพอใจหรือความสุขใจ ตามอารมณ์ปรารถนาในชีวิตของมนุษย์แล้ว นั้น สิ่งสำคัญคือการทำงานด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อศิลปะการสร้างสรรค์ ที่ตนกำลังสร้างขึ้น เพื่อการบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ โดยหมั่นศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ทางเทคนิควิธีการ และเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ และค้นหาสื่อที่สามารถสนองต่อความต้องการจากสิ่งปลูกเร้าภายใน มาสร้างผลงานที่มีคุณค่าจรจร ใจจืดใจทั้งแก่ตน และผู้ชมที่ได้เข้ามาสัมผัสกับผลงานศิลปกรรมเหล่านั้นด้วยความสุข

¹ อารี สุทธิพันธุ์, ศิลปะนิยม, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศา, 2527),

อิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตครอบครัวและสังคม

วิถีชีวิตครอบครัวของข้าพเจ้ามีลักษณะทางสังคมแบบชนบทภาคกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนแผ่นดินและน้ำเป็นปัจจัยที่ยังผลให้เกิดภูมิปัญญาทางการเกษตร รวมไปถึงการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน การประดิษฐ์ของกินของใช้ต่างๆ และการเล่นที่มีการปลูกข้าวเป็นแม่บท การทำนายังถือเป็นหัวใจหลักในการยังชีพของครอบครัว โดยอาศัยขั้นตอนการทำนาเป็นเครื่องกำกับวิถี รวมทั้งมีความเชื่อเป็นลักษณะเฉพาะตน ตามคตินิยมของคนที่อยู่กับ “ข้าว” เป็นสำคัญ ความเชื่อเหล่านี้เป็นจุดกำเนิดของรูปแบบทางประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ อาทิเช่น การบูชาพระแม่ธรณี การทำขวัญข้าว การเซ่นไหว้ผีปู่ย่าตายาย เป็นต้น เพื่อแสดงความกตัญญูต่อผืนแผ่นดิน บรรพบุรุษ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับตน เกิดเป็นแรงพลังในการดำเนินชีวิต และฐานรากสำคัญของลูกหลานที่สืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน คือการนับถือพระพุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมคำสอนมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงส่งผลทำให้มีอิทธิพลต่อ ความคิด ความประพฤติ และการดำรงอยู่อย่างเห็นแจ้งทางภูมิปัญญา

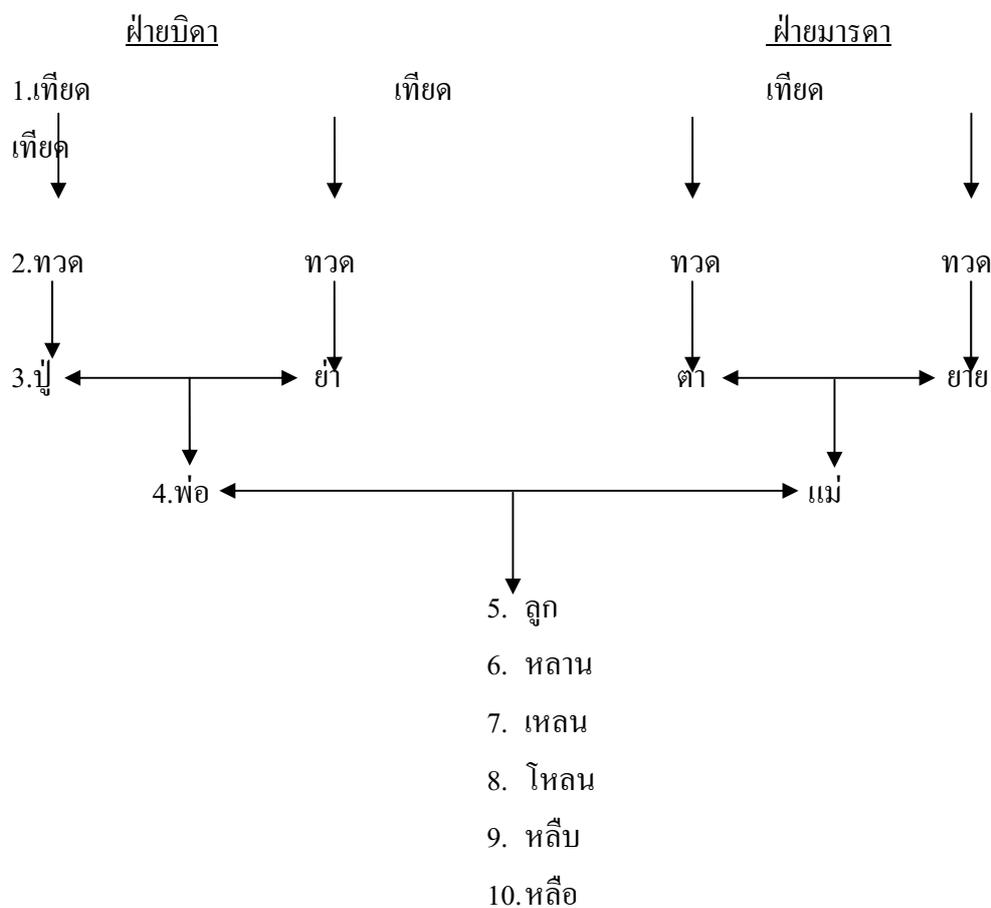
ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย ลักษณะบ้านเรือนมีทั้งบ้านไม้ ก่ออิฐถือปูน ตามแต่ฐานะและยุคสมัย ปลูกสร้างอยู่ไม่ไกลกันนัก บ้างก็มีการขยายต่อเติมออกจากเรือนหลังหนึ่ง ไปสู่เรือนอีกหลังหนึ่ง สามารถไปมาหาสู่ได้อย่างสะดวกทั่วถึง จึงมีความสนิทสนมกันอย่างแนบแน่น โดยอาศัยความรัก ความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อยามมีงานนา งานบุญ งานแต่ง งานศพหรือแม้แต่ยามทุกข์ยาก ญาติพี่น้องจะมาช่วยอย่างเต็มใจตามแรงกำลังความสามารถของแต่ละคน จนกระทั่งงานทุกอย่างสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในขณะที่กิจกรรมการทำงานต่างๆ ร่วมกันนั้น ได้เกิดการสนทนาแลกเปลี่ยนทางความคิดและการแบ่งปันทุกข์สุขระหว่างกันเป็นตัวอย่างผสานเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ให้มั่นคงมากยิ่งขึ้น ก่อเกิดวิถีของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยผ่านการดำรงอยู่ของการดำเนินชีวิต สะท้อนภาพความงดงามที่เคยมีมาในอดีตและยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ถึงแม้จะเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลสมัย ด้วยการส่งต่อสายใยแห่งชีวิตอย่างไม่ขาดสาย จนกลายเป็นสายธารทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าควรคู่กับการเก็บรักษาให้เป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้ รวบรวมไว้เป็นความดีภายในหัวใจของแต่ละคน

การเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ ในสังคมปัจจุบัน ทำให้มีวัตถุเครื่องทุ่นแรงและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอย่างมากมาย รวมถึงเทคโนโลยีที่สร้างความบันเทิงนานาประการ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่พลิกผันวิถีชีวิตของผู้คน ให้มีความเร่งรีบ ดิ้นรน ไขว่คว้าและแสวงหาความเจริญทางวัตถุ เพื่อสนองต่อความต้องการของตนเอง จนหลงลืมวิถีชีวิตแบบเก่าของบรรพบุรุษ ที่เคยสร้างความเจริญทางจิตวิญญาณมาอย่างยาวนาน นับวันยิ่งลางเลือนจางหายไปกับวิถีชีวิตและค่านิยมแบบใหม่ในโลกปัจจุบัน ข้าพเจ้ารู้สึกสะเทือน

ใจจนเกิดความรักและหวงแหนในวิถีชีวิตดั้งเดิม และต้องการเก็บรักษาความงดงามเหล่านี้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความทรงจำไว้ในผลงานการสร้างสรรค์ ที่ช่วยกระตุ้นความรู้สึกของผู้คนให้หวงระลึกถึงวิถีที่ดั้งงามไว้เป็นคติตัวอย่างและแนวทางในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับวิถีของตน จนเกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างวิถีในอดีตกับปัจจุบันอย่างสมบูรณ์เป็นปกติสุขสืบต่อไป

ที่มาของครอบครัวไทยและความสัมพันธ์ทางวานเครือมีรายละเอียดและข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ทางโคตรหรือวานเครือของครอบครัวโดยประเพณี

ที่มา : จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. “ความสัมพันธ์ทางโคตรหรือวานเครือของครอบครัวโดยประเพณี” เอกสารประกอบการเรียนวิชา 124 406 วัฒนธรรมพื้นถิ่น. ภาควิชาศิลปไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5 กรกฎาคม 2550. (อัคราเสนา)

ตารางแสดงความสัมพันธ์ทางสายโลหิตโดยประเพณี

ความสัมพันธ์ทางสายโลหิตในครอบครัวโดยประเพณี										
การจัดลำดับบุตร,ธิดากำเนิดก่อน,หลัง										
คนที่/ เพศ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ลูกชาย	อ้าย	ยี่	สาม	สี่	จ้าว	ลก	เจด	แปด	เก้า	จิ่ง
ลูกหญิง	เอื้อย	อี	อาม	ไอ	อ้ว	อก	เอก	แอก	เอา	อ้ง

ข้อมูลจาก ; บานแพนง กฎหมายตราสามดวง

การลำดับเครือญาติข้างเคียงครอบครัว

เครือญาติทางบิดา

ภรรยาของลุง ; ป้าสะใภ้
 สามีน้องป้า ; ลุงเขย
 ภรรยาของอาว ; อาสะใภ้
 สามีน้องอา ; อาเขย
 ลูกของลุง,ป้า ; ลูกพี่พี่
 ลูกของอาว,อา ; ลูกพี่น้อง
 ภรรยาของลูกชาย ; ลูกสะใภ้
 ภรรยาของหลานชาย ; หลานสะใภ้
 ภรรยาของพี่ชาย ; พี่สะใภ้
 พี่ชาย,พี่สาวของสามีน้อง ; พี่ตัว
 น้องสาวของสามีน้อง ; น้องตัว
 มารดาของสามีน้อง ; แม่ตัว

เครือญาติทางมารดา

ภรรยาของลุง ; ป้าสะใภ้
 สามีน้องป้า ; ลุงเขย
 ภรรยาของน้ำชาย ; น้ำสะใภ้
 สามีน้องน้ำสาว ; น้ำเขย
 ลูกของลุง,ป้า ; ลูกพี่พี่
 ลูกของน้ำ ; ลูกพี่น้อง
 สามีน้องลูกหญิง ; ลูกเขย
 สามีน้องหลาน ; หลานเขย
 สามีน้องน้องสาว ; น้องเขย
 พี่ชายพี่สาวของภรรยา ; พี่เมีย
 น้องชายน้องสาวของภรรยา ; น้องเมีย
 มารดาของภรรยา ; แม่ยาย

บิดาของสามี ; พ่อผัว

บิดาของภรรยา ; พ่อตา²

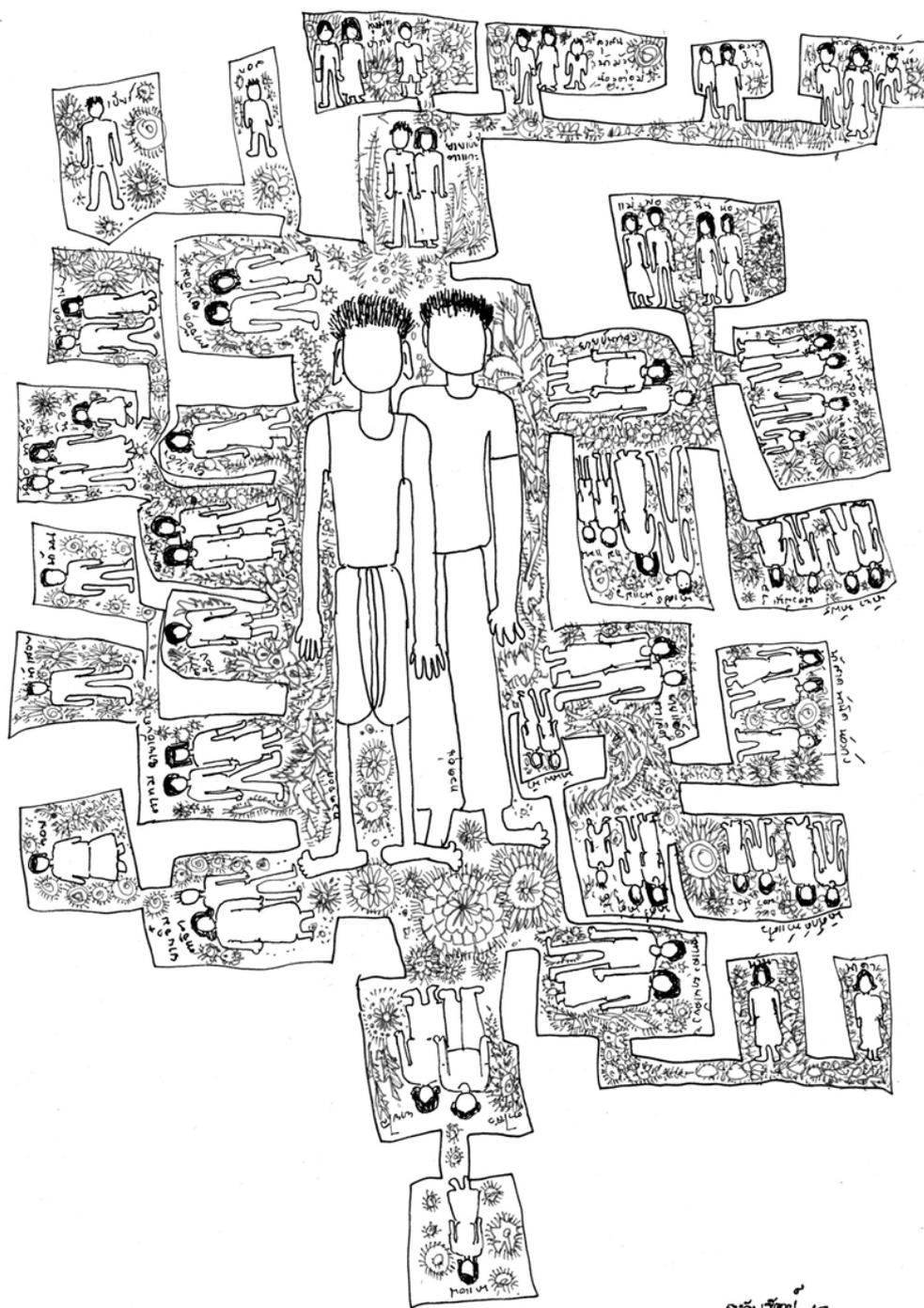
การสำรวจและการเก็บข้อมูลต่างๆทางสายสัมพันธ์ทางเครือญาติมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ต้องอาศัยข้อมูลมาช่วยในการจดจำรูปลักษณะต่างๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของญาติพี่น้อง จนสามารถเรียบเรียงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ผ่านมาในอดีตกระทั่งถึงปัจจุบันได้ โดยลำดับ ซึ่งมีผลก่อให้เกิดจินตนาการออกมาถ่ายทอดเรื่องราวของความรักและอารมณ์ความรู้สึกผูกพันไว้ในชิ้นผลงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ตัวอย่างภาพแสดงความสัมพันธ์และลำดับการสืบเชื้อสายของเครือญาติ (family' tree)

ภาพที่ 1 ภาพแสดงความสัมพันธ์และลำดับการสืบเชื้อสายของเครือญาติ

² จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. “ความสัมพันธ์ทางโคตรหรือว่านเครือของครอบครัวโดยประเพณี” เอกสารประกอบการเรียนวิชา 124 406 วัฒนธรรมพื้นถิ่น. ภาควิชาศิลปไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19 กรกฎาคม 2550. (อัดสำเนา)

ภาพที่ 47

ภาพที่ 2 ภาพแสดงความสัมพันธ์และลำดับการสืบเชื้อสายของเครือญาติ

ภาพข้อมูลอิทธิพลที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตในครอบครัว

ภาพที่ 3 ภาพแสดงรูปลักษณะของยายทวด

ภาพที่ 4 ภาพแสดงภาพถ่ายครอบครัวในวันปีใหม่

ภาพที่ 5 ภาพแสดงการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์

ภาพที่ 6 ภาพแสดงลักษณะของทุ่งนา

ภาพที่ 7 ภาพแสดงลักษณะการนำเป็ดมาเลี้ยงในทุ่งนาหลังการเก็บเกี่ยว

ภาพที่ 8 ภาพแสดงลักษณะการทำนา โดยอาศัยเครื่องทุ่นแรงแบบสมัยปัจจุบัน

ภาพที่ 9 ภาพแสดงลักษณะการลบทือกก่อนหว่านข้าว

ภาพที่ 10 ภาพแสดงลักษณะการจักตอกเพื่อประดิษฐ์เครื่องใช้ไม้สอยหลังว่างจากงานนา

ภาพที่ 11 ภาพแสดงลักษณะการนำน้ำจากบึงเพื่อใช้ในการเกษตร

ภาพที่ 12 ภาพแสดงลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 13 ภาพแสดงลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 14 ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ในวิถีชีวิตครอบครัว

ภาพที่ 15 ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ในวิถีชีวิตครอบครัว

ภาพที่ 16 ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว

ภาพที่ 17 ภาพแสดงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆในวิถีชีวิตครอบครัว

อิทธิพลและความบันดาลใจในศิลปะบนผืนผ้า

ครั้งรุ่นปู่ย่ามักมีคำกล่าวที่ว่า “เมื่อยามว่างจากงานนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายตีเหล็ก” จำนวนพื้นบ้านนี้ได้บอกเล่าวิถีชีวิตของกลุ่มชนตั้งแต่ครั้งโบราณ การตีเหล็ก การทอผ้า เป็นศิลปะและภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่เชื่อกันว่าได้ถ่ายทอดกันมาจากครัวเรือนเป็นระยะเวลายาวนาน “การทอผ้าเป็น” เปรียบเสมือนสิ่งที่บ่งบอก ความเปลี่ยนแปลงสภาพจากเด็ก สู่วัยความเป็นหญิงสาว ผู้เพียบพร้อมครอบครัวที่มีลูกสาวจึงมีความพยายาม ในการถ่ายทอดศิลปะการทอผ้า เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับบุตรหลานของตนด้วยคติทางสังคมเช่นนี้² ลูกหญิงสมัยโบราณจวบจนกระทั่งทุกวันนี้ จึงได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดคุณสมบัติความเป็นผู้หญิงเรื่อยมา ภูมิปัญญาดังกล่าวจึงไม่สูญหายไปไหน ผ้าและเครื่องนุ่งห่มนอกจากปกปิดร่างกายกันความร้อนความหนาวแล้วนั้น การแต่งกายสามารถแสดงออกถึงรสนิยมของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี โดยมีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปตามยุคสมัย แต่ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเผ่าพันธุ์ยังคงมีอยู่ตามถิ่นฐานชนบท ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการรักษาศิลปะบนผืนผ้าของตนไว้

จากกระบวนการสร้างผืนผ้าสู่การประยุกต์ดัดแปลง นำเศษผ้าหรือผ้าเก่ามาตัดเย็บต่อเป็นข้าวของเครื่องใช้ อย่างเช่น ปลอกหมอน ผ้าห่ม เครื่องหลับนอน ที่ให้ทั้งความสวยงามและมีคุณค่าทางความจิตใจ การทอผ้า การเขียนภาพบนผืนผ้า การเย็บปักผ้า เพื่อให้เกิดลวดลายและรูปทรงต่างๆ รวมทั้งการนำเศษผ้ามาประดิษฐ์สร้างเป็นชิ้นผลงานงานศิลปะ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ ตอบสนองเพียงความต้องการทางอารมณ์และจิตใจของมนุษย์ ปลุกความเห็นแจ้ง ประเทืองปัญญา และให้ประสบการณ์ใหม่แก่ผู้ได้เข้ามาสัมผัสกับผลงาน ศิลปินหญิงจำนวนมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงนำวิธีการเย็บปักชุนผ้า มาใช้สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงความเป็นผู้หญิงอย่างเต็มตัว ในลักษณะเฉพาะตนได้อย่างน่าสนใจและมีคุณค่าไม่แพ้กัน ทั้งยังเป็นผลงานที่แสดงถึงความประณีตพิถีพิถัน อันเปี่ยมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ความอดทน ความเพียรพยายามอย่างสูงและความจริงใจของผู้สร้าง เพราะต้องใช้เวลานานและมีความยุ่งยากในแต่ละลำดับขั้นตอนของการสร้างสรรค์ กว่าจะมาเป็นผลงานออกมาแต่ละชิ้นให้ได้ชื่นชม

ด้วยประสบการณ์ที่สั่งสมมาจากสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกของความเป็นผู้หญิงในตัวของผู้ทอผ้าที่ก่อให้เกิดความสุขภายในจิต ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ถึงความรัก ความอบอุ่น ที่มีอยู่ในครอบครัวและเครือญาติของตน

² ตรึงใจ บูรณสมภพและคณะ, ลวดลายและสีบนผ้าทอพื้นบ้าน (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2543), 13.

ความหมายทางเทคนิควิธีการ

การเย็บ (Sewing) เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่างผ้าชิ้นเล็กๆเย็บติดกันเป็นผ้าผืนใหญ่ เกิดการประสานขึ้นระหว่างเทคนิควิธีการและวัสดุพร้อมกับเรื่องราวที่ตัวผู้สร้างนำเสนอ

การปะ (Patchwork) เป็นการเย็บชนิดหนึ่ง หมายถึงการตัดผ้าเป็นรูปต่างๆ ปะลงบนผืนผ้าหรือเสื่อผ้าให้เกิดลวดลายหรือรูปทรงต่างๆ

การปัก (Embroider) เป็นการใช้ด้ายหรือเชือกขนาดต่างๆ ที่สามารถปักลงบนผืนผ้าให้เกิดลวดลาย ลายเส้นหรือรูปทรงที่ต้องการ

การชุน (Darn) เป็นการใช้เส้นด้ายซ่อมผ้าที่ขาดทะลุขนาดเล็ก ใช้สีของเส้นด้ายให้ใกล้เคียงกับสีของผ้า ชุนจนกระทั่งเส้นด้ายและผ้าผสานเป็นเนื้อเดียวกัน

ความหมายทางเทคนิคที่สื่อถึงเนื้อหาทางเรื่องราว

การเย็บ คือ การเชื่อมโยงกันระหว่างความรักของตัวบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งอย่างต่อเนื่องกันไป ทั้งครอบครัวตลอดจนสู่เครือญาติ

การปะ คือ การนำความรักที่มีมาปะติดเป็นเรื่องราวในวิถีชีวิตครอบครัว

การปัก คือ การปักความรู้สึกของความรักความผูกพันลงไปในพื้นที่ผลงาน

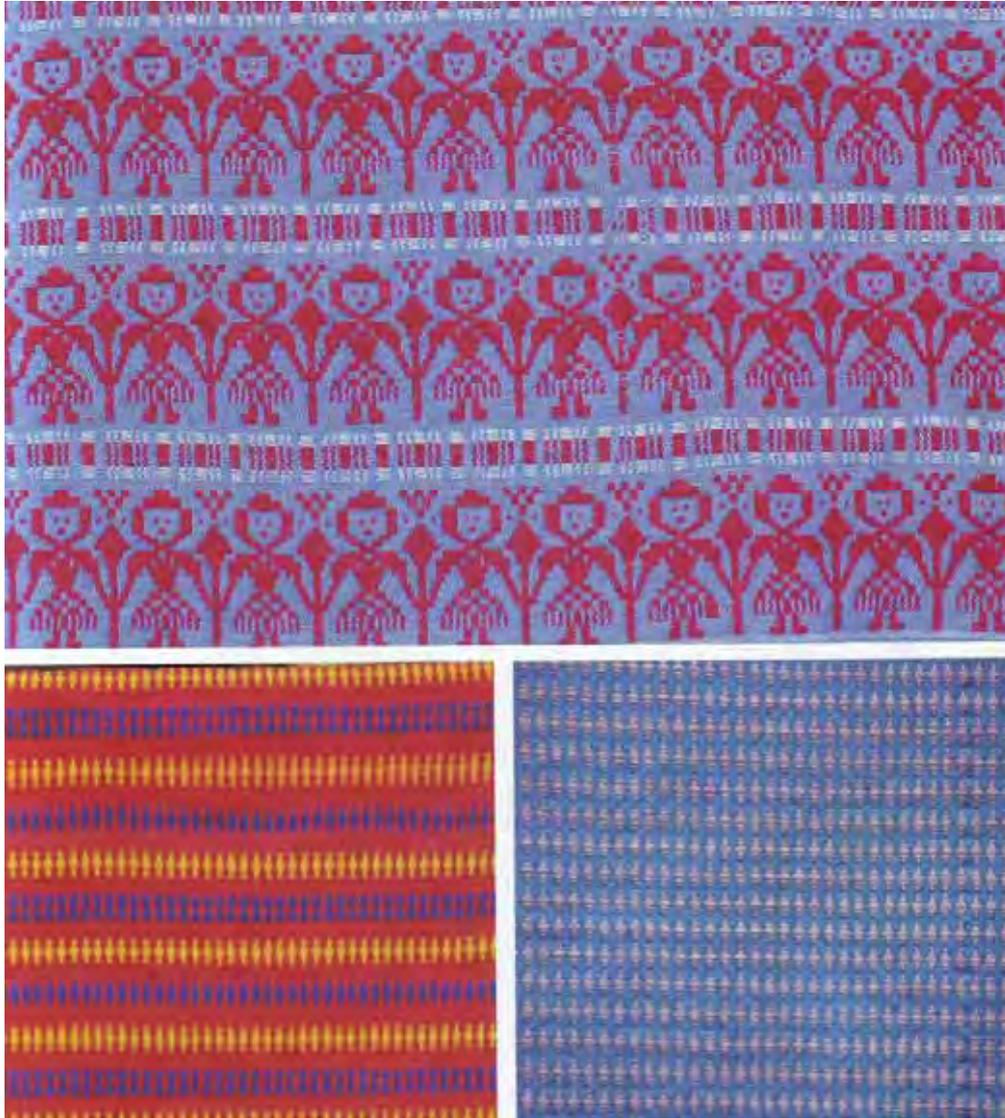
การชุน คือ ประสานความรู้สึกทุกส่วนให้กลมกลืนกัน

ข้าพเจ้าศึกษาและเรียนรู้เทคนิควิธีการ มาจากการสังเกตสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน และการศึกษาคำคว่าจากหนังสือต่างๆทั้งไทยและต่างประเทศควบคู่กัน โดยนำมาฝึกหัดทดลองจนเกิดความชำนาญมากพอที่จะนำเทคนิคเหล่านี้ มาเชื่อมโยงกับอารมณ์ความรู้สึก และถ่ายทอดเรื่องราวของความรักในวิถีชีวิตครอบครัว ออกมาเป็นชิ้นผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้

ภาพข้อมูลอิทธิพลและความมั่นคงใจจากศิลปะบนพื้นผ้า

ภาพที่ 18 แสดงลักษณะการแต่งกายของคนเฒ่าคนแก่รุ่นปู่ย่า

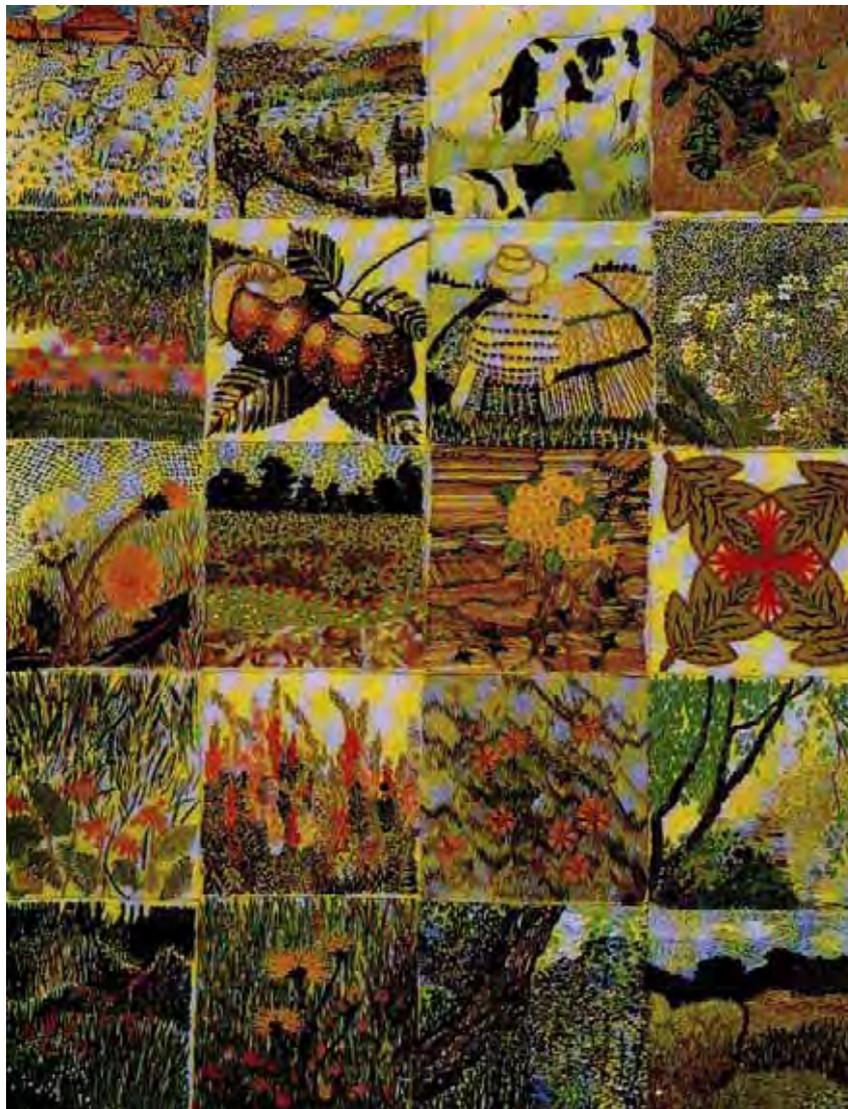

ภาพที่ 19 ลักษณะของผ้าส่วนใหญ่ทอด้วยกี่พื้นเมือง แบบผ้าพานช้างนาหมื่นศรี
ที่มา : ตรีใจ บุรณสมภพและคณะ, ลวดลายและสีสันทนบนผ้าทอพื้นเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, 2543), 189.

ภาพที่ 20 ผ้ากั้นลายสัตว์ในผ้าจกลาวครั้ง

ที่มา : ตรึงใจ บุรณสมภพและคณะ, ลวดลายและสีบนผ้าทอพื้นเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, 2543), 144-145.

ภาพที่ 21 งานศิลปะบนผ้าแสดงทัศนียภาพชนบทด้วยเทคนิคการเย็บปักปะชุน
 ที่มา : Lynette Mostaghimi, Countryside Needlecraft Source Book (London : Tiger Book
 Internaional, 1994).

ภาพที่ 22 งานศิลปะบนผ้าแสดงทัศนียภาพทางธรรมชาติในชนบท

ที่มา : Setsuko Segawa, Japanese Quiltart (Japan : Suliko Shoin Co., Ltd., 1985), 38.

ภาพที่ 23 งานศิลปะผ้าแสดงรูปลักษณะของ Figure ด้วยเทคนิคการเย็บปักปะชุน

ที่มา : Michael James, The Quiltmaker's Handbook (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1978), 87.

บทที่ 3

การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าได้นำวัสดุและเครื่องใช้ต่างๆที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของครอบครัว เช่น เสื้อผ้าเก่า ผ้าห่ม ที่นอน หมอน มุ้ง มาผสมผสานร่วมกับเทคนิควิธีการแบบพื้นบ้าน คือ การเย็บ การปะ การปัก การชุน ด้วยมือ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหา สาระของความรัก อันแฝงด้วยจิตวิญญาณของคนชนบท ในลักษณะศิลปะไทยแบบสื่อผสมและจัดวาง

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. การหาข้อมูลที่ศึกษามีอยู่ 3 ลักษณะคือ

1.1 ข้อมูลจากสถานที่จริง ซึ่งเป็นประสบการณ์โดยตรงของข้าพเจ้าที่ได้รับมาจากวิถีชีวิตครอบครัวและญาติพี่น้องของตน รวมถึงอิทธิพลจากสภาพสิ่งแวดล้อมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน พร้อมกับคติความเชื่อวัฒนธรรมของคนไทยในชนบท

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารและหนังสือ อย่างเช่น เอกสารเกี่ยวกับสายสัมพันธ์ในครอบครัว หนังสือเกี่ยวกับครอบครัวไทยในชนบท หนังสือเกี่ยวกับผ้าและวัฒนธรรมผ้าของชนชาติต่างๆ เพื่อศึกษาวิธีการสร้างสรรค์ รวมทั้งความเชื่อและรูปแบบเฉพาะของแต่ละชนชาติ จุดประสงค์สำคัญ คือ การศึกษาเทคนิควิธีการอันหลากหลายให้มากขึ้น กระทั่งเกิดความเข้าใจในเทคนิควิธีการ ที่ข้าพเจ้านำมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์และนำมาพัฒนาต่อยอดทางด้านเทคนิควิธีการที่มีอยู่ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งหนังสือเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยเป็นการนำเรื่องราวทางวัฒนธรรม มาเทียบเคียงกับวัฒนธรรมที่ตนได้รับ และนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.3 การศึกษาค้นคว้าและการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ ในการสร้างสรรค์ผลงานจะเป็นวัสดุที่มีความหมาย เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาสาระที่ได้ทำการศึกษา มีอยู่ในครอบครัว เช่น เสื้อผ้าเก่า หมอน มุ้งและผ้าห่ม โดยคัดเลือกวัสดุที่เหมาะสมกับตัวชิ้นงานในแต่ละชิ้น

2. การสร้างภาพร่างผลงาน

การสร้างภาพร่าง ด้วยทักษะทางวาดเส้นที่ฝึกมาอย่างเชี่ยวชาญ ดึงมโนภาพออกมาเป็นภาพ ความคิดกับรูปทรงในการร่างจะพัฒนาส่งเสริมกันและกันจนถึงจุดสุดท้าย นั่นคือความสมบูรณ์ของผลงานสร้างสรรค์ แต่ละแผ่นของงานร่างคือ แต่ละช่วงของการเดินทาง แต่ละช่วงของการเติบโตของชิ้นงาน หรือชุดหนึ่งที่บ้านทักไว้ในแผ่นกระดาษและในแผ่นใจของศิลปิน¹ ตามจินตนาการของตนอย่างซื่อตรงและจริงใจ ผสมรวมกับข้อมูลที่ได้ซึมซาบมาเป็นตัวกำหนดทิศทางของการร่างภาพผลงาน และจัดวางองค์ประกอบขึ้นใหม่ตามความคิดฝัน มุ่งเน้นความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกทางเนื้อหาสาระของความรักที่มีในครอบครัวเป็นหลักสำคัญ โดยมีเค้าโครงภาพลักษณ์มาจากบุคคล สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติที่ตนผูกพัน

3. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

นำภาพร่างลายเส้นที่สร้างขึ้นเป็นที่พอใจ มาเป็นแบบขยายในผลงานจริง โดยอาศัยโครงสร้างและส่วนประกอบที่สำคัญของแบบภาพร่าง หลังจากนั้นปล่อยให้จินตนาการกับความคิด ฝันทำงานต่ออย่างอัตโนมัติตามการสั่งการของสิ่งเร้าภายใน ด้วยเทคนิควิธีและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมมาสำหรับการสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงเนื้อหาเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการสื่อความหมายประสานเชื่อมโยงกันกับทุกกระบวนการวิธี เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ นั่นคือ การบรรลุถึงจุดมุ่งหมายทางแนวความคิดและเรื่องราวความศรัทธาในพลังของความรักที่มีอยู่ในครอบครัว

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาสาระสำคัญของชีวิต ที่อยู่ในสถาบันครอบครัว คือ ความดีงามจากความรักที่มีให้แก่กัน โดยนำข้อมูลต่างๆ มาผสมกับจินตนาการ และการแสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ในลักษณะผลงานศิลปะไทยแบบสื่อผสมและการจัดวาง ซึ่งอาจจะมีการกำหนดองค์ประกอบในการใช้ทัศนธาตุต่างๆ ดังนี้

1. รูปทรง เป็นส่วนประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ซึ่งมาจากภาพลักษณ์ของตัวบุคคล สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติแวดล้อมที่ข้าพเจ้าคุ้นเคย โดยกำหนดรูปทรงขนาดต่างกันตามความสำคัญของสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย รูปทรงขนาดใหญ่จะมีความสำคัญมากที่สุด และมักจะ

¹ ชลูด นิ่มเสมอ. “แนวทางการสร้างงานทัศนศิลป์” เอกสารประกอบรายวิชาสัมมนา ทัศนศิลป์, พฤศจิกายน. 2550 (อัคราเนนา)

วางอยู่ตรงกลางภาพ ส่วนรูปทรงขนาดเล็กจะกระจายตัวอยู่โดยรอบ ประกอบเป็นเรื่องราวที่สัมพันธ์กันภายในชิ้นผลงาน

2. เส้น เป็นทัศนธาตุสำคัญที่สร้างความกลมกลืน ให้ตัวรูปทรงมีความเด่นชัดมากขึ้น และเป็นตัวกำหนดเนื้อหาของงานให้มีเอกภาพ การใช้เส้นโดยวิธีการเขียน ด้วยปากกาหมึกซึม และการปักด้วยการเดินเส้นของเส้นด้าย เชือก ไหมพรมที่นำมาประกอบกันมี 3 ลักษณะคือ

2.1 เส้นรอบนอก ใช้กำหนดขอบเขตของรูปทรงที่ต้องการเน้นย้ำให้เกิดความเด่นชัด

2.2 เส้นนอกรูปทรงที่สอดคล้องประสานกัน ระหว่างที่ว่างกับรูปทรง ซึ่งมีลักษณะต่างๆ กัน เพื่อเสริมให้รูปทรงมีชีวิตชีวามากยิ่งขึ้น

2.3 เส้นลายละเอียด เป็นเส้นขนาดเล็ก ใหญ่ สั้น ยาว นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และตัวเทคนิคที่นำมาใช้ มีทั้งเส้นโค้ง เส้นตรง เส้นนอน เส้นทแยง เส้นเฉียง เส้นอิสระ มาทับซ้อนกันเพื่อให้เกิดระยะมิติและลวดลายที่น่าสนใจ

3. สีและน้ำหนัก ข้าพเจ้ากำหนดให้ชิ้นผลงานโดยรวม เป็นสีวรรณะร้อน ที่แสดงถึงความอบอุ่นและเป็นสีเดิมที่ปรากฏอยู่บนเสื้อผ้าเศษผ้า ผ้าห่ม ซึ่งสิ่งของเหล่านี้ ได้ผ่านกาลเวลา และการใช้งานมาจนกระทั่งความสดใสของสีดูซีดจางลง เกิดเป็นสีที่มีความนุ่มนวลให้ความรู้สึกอบอุ่นและความสุขอย่างชัดเจน ซึ่งน้ำหนักอ่อนแก่ของสีจากวัสดุอุปกรณ์ที่นำมา คือ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน ที่ใช้ในวิถีประจำของครอบครัว ยังแฝงด้วยนัยยะของชีวิตความผูกพันและจิตวิญญาณอย่างชนบทไทย

4. ลักษณะพื้นผิว เกิดจากตัววัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาสร้างผลงาน โดยอาศัยพื้นผิวที่มีอยู่จริงเป็นหลัก ซึ่งปรากฏเป็นพื้นผิวที่หยาบ ละเอียด ขรุขระ เรียบ มัน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงสัจจะความจริงที่เรียบง่ายของตัววัสดุอุปกรณ์เอง

5. ที่ว่าง พื้นที่ว่างที่มีอยู่ในชิ้นผลงาน ทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องกับรูปทรงของแต่ละรูปทรง และสร้างความประสานกลมกลืนกันของตัวผลงาน ส่วนพื้นที่ว่างสำหรับการนำชิ้นผลงานมาจัดวางมีความสำคัญอย่างมาก เพราะพื้นที่เป็นตัวกำหนดตำแหน่งของตัวผลงาน โดยอาศัยการทำงานของพื้นที่ว่างก่อให้เกิดพลังและจังหวะความเคลื่อนไหวอย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งมีผลต่อการมอง การซึมซับและการเข้ามาสัมผัสกับตัวผลงาน เมื่อมีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความเคลื่อนไหวของวัตถุ ร่างกาย หรือสายตาก็ตามจะมีเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทันที เพราะความเคลื่อนไหวนั้นต้องอาศัยทั้งพื้นที่ว่าง (Space) และที่ว่าง (Time) ความเคลื่อนไหวหรือเวลาจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของศิลปะ นั่นคือ มิติที่ 4²

² ชลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบศิลปะ (กรุงเทพฯ : ไทยพัฒนาพานิช, 2531), 79.

เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า เทคนิควิธีการถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะเทคนิควิธีการเป็นตัวประกอบกันขึ้นของรูปทรงที่ให้สมบูรณ์ ด้วยเนื้อหาเรื่องราวและการรวมตัวกันของทัศนธาตุต่างๆ โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษเฉพาะ ตนทางด้านบุคลิกนิสัยและทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะของการสร้างสรรค์ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยปากกาและการเย็บปะปักขนุนผ้า

1.1 ขั้นตอนการเตรียมแผ่นภาพ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมทำด้วยไม้ขนาดตามต้องการ หลังจากนั้นนำเสื้อผ้า เศษผ้ามาเย็บต่อกันเป็นผืนใหญ่ ขนาดใหญ่พอที่จะจึงแผ่นภาพได้และจึงซ่อนทับด้วยผ้าสีขาวอีกชั้นหนึ่ง

1.2 ใช้แปรงขนนุ่มขนาดใหญ่ทา “Gloss Medium & Varnish” ผสม “Gesso” ด้วยน้ำพอประมาณ ลงบนแผ่นภาพ 3 รอบ เพราะจะทำให้พื้นแผ่นภาพมีความง่าย และเหมาะสำหรับการวาดเส้นด้วยปากกาหมึกซึมในขั้นตอนต่อไป

1.3 ขั้นตอนการขยายผลงานจริง นำแบบภาพร่างลายเส้นที่คัดเลือกไว้มาขยาย โดยการใช้ปากกาหมึกซึมหัวใหญ่วาดเส้นโครงสร้างรูปทรงที่สำคัญ และใช้ปากกาหมึกซึมหัวเล็กร่างเส้นรายละเอียดเป็นลำดับสลับกันกับการลงน้ำหนักตามความต้องการของอารมณ์ความรู้สึก กระทั่งเกิดความสมบูรณ์ในวิธีการเหล่านี้

1.4 ขั้นตอนการใช้เทคนิคการเย็บ การปะ การปัก การขุ่น ผสมผสานกันระหว่างการวาดเส้นให้เกิดความหมายที่สอดคล้องกันอย่างกลมกลืน

1.5 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดต่างๆ โดยเพิ่มเติมตามความเหมาะสม ให้เกิดความสมบูรณ์และตรงกับแนวความคิดตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกได้อย่างชัดเจน

1.6 ขั้นตอนการพ่น “Gloss Medium & Varnish” อีก 3 รอบ เพื่อถนอมผ้ารักษาชิ้นผลงานให้อยู่ได้นานยิ่งขึ้น

2. การสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยเทคนิคการเย็บ การปะ การปัก การขุ่น เป็นผลงาน 2 มิติ

2.1 ขั้นตอนการเตรียมแผ่นภาพ ทำด้วยโครงไม้รูปสี่เหลี่ยมขนาดตามต้องการ จึงผ้าก่อนหนึ่งชั้น แล้วจึงนำผ้าห่มหรือผืนผ้า ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องราวของความรักความอบอุ่น โดยให้มีความดึงพอสมควรเหมาะสำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน

2.2 ขั้นตอนการขยายผลงาน นำแบบภาพร่างลายเส้นที่น่าพอใจมาขยาย โดยอาศัยโครงสร้างและองค์ประกอบที่สำคัญ จากนั้นให้เทคนิคและอารมณ์ความรู้สึกดำเนินการต่อเองตาม

ความเหมาะสมของวิธีการทำงาน ปรากฏเป็นผลงานที่มีความแปลกแตกต่างจากการใช้เทคนิควิธีการอื่นๆ

2.3 เริ่มกระบวนการตัดเศษผ้าให้เป็นรูปทรงที่สำคัญและมักอยู่ตรงกลางภาพ นำรูปทรงที่ได้ไปเย็บในสะดึงก่อน เนื่องจากส่วนที่อยู่ตรงกลางจะมีความยากและปัญหาในการทำงาน เพราะแผ่นภาพที่มีขนาดใหญ่จะมีน้ำหนักมาก จึงจำเป็นต้องทำรูปทรงให้เสร็จก่อนที่จะนำมาปักลงบนผลงานจริง หลังจากนั้นเริ่มการตัดเศษผ้าเป็นรูปทรงต่างๆ โดยนำมาประกอบกันเป็นชิ้นงานตามโครงสร้างของแบบภาพร่าง ด้วยวิธีการเนาจนเต็มทั้งแผ่นภาพ

2.4 ขั้นตอนการเย็บ การปะ การปัก การชุน ให้เกิดความสมบูรณ์ในชิ้นงาน

2.5 การเน้นส่วนที่สำคัญ ด้วยการเดินเส้นด้ายหรือไหมพรม เส้นเชือกขนาดต่างๆ มาเน้นรายละเอียดและปล่อยจังหวะให้เหมาะสม จนเกิดการประสานกันระหว่างพื้นหลังกับตัวรูปทรง

2.6 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดของชิ้นงาน ให้เกิดความสมบูรณ์ของผลงานที่ตรงกับความรู้สึกและเรื่องราวที่ต้องการถ่ายทอด

2.7 ขั้นตอนการพ่น “Gloss Medium & Varnish” โดยประมาณ 3 รอบ เพื่อเป็นการถนอมผลงานและรักษาชิ้นงาน

3. การสร้างผลงาน 3 มิติแบบสื่อผสมด้วยการเย็บปะปักชุนผ้า

3.1 นำแบบภาพร่างลายเส้นตัวบุคคลสัตว์ สิ่งของที่ต้องการมาขยายเป็นรูปทรง 3 มิติ โดยเลือกชนิดและสีเส้นลวดลายของผ้าที่ตอบสนองกับตัวผลงานและความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

3.2 เริ่มการตัดเศษผ้า ในขนาดที่ต้องการตามแบบรูปทรงที่ถูกกำหนดไว้ และเดินเส้นด้ายเนารูปทรงเย็บติดกับผ้าอีกชิ้นหนึ่ง หลังจากได้รูปทรงประกอบเป็นชิ้นงานจึงนำมาเย็บให้แข็งแรงด้วยจักรเย็บผ้า แต่ถ้ารูปทรงมีขนาดใหญ่ต้องทำโครงสร้างภายในให้แข็งแรงเสียก่อน กล่าวคือ การนำวัสดุที่สามารถเป็นโครงสร้างภายในได้เช่น แก้ว ไม้ ตะแกรงลวด เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงตรงกับความต้องการ

3.3 นำรูปทรงที่เย็บติดกันเรียบร้อยแล้ว มากลับด้านเอาด้านในออกและนำมาขัดด้วยใยสังเคราะห์ให้เต็มเป็นรูปทรงต่างๆอย่างเช่น รูปทรงแขน ขา ลำตัว เสื้อผ้า กางเกง เป็นต้น

3.4 นำชิ้นส่วนต่างๆ มาประกอบกันเป็นตัวบุคคล สัตว์ สิ่งของ และตามด้วยการเก็บรายละเอียดส่วนเล็กๆ เช่น นิ้วมือ หน้าตา รวมทั้งตรวจความเรียบร้อยของชิ้นงาน

คุณค่าและความหมายของวัสดุที่นำมาสร้างผลงาน

1. เสื้อผ้า ผ้าห่ม คือสิ่งที่ให้ความอบอุ่นและมีคุณค่าแฝงด้วยของความรักความผูกพัน
2. ด้าย ไหมพรม เชือก คือสายใยของความรัก นำมาผสานสายสัมพันธ์ของครอบครัว
3. ใยสังเคราะห์ แทนความนุ่มนวลอ่อนโยนของความรัก
4. ลูกปัด เสมือนลำแสงของชีวิตที่มีความสุขสนุกสนานรื่นเริง
5. กรอบไม้ แทนขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม

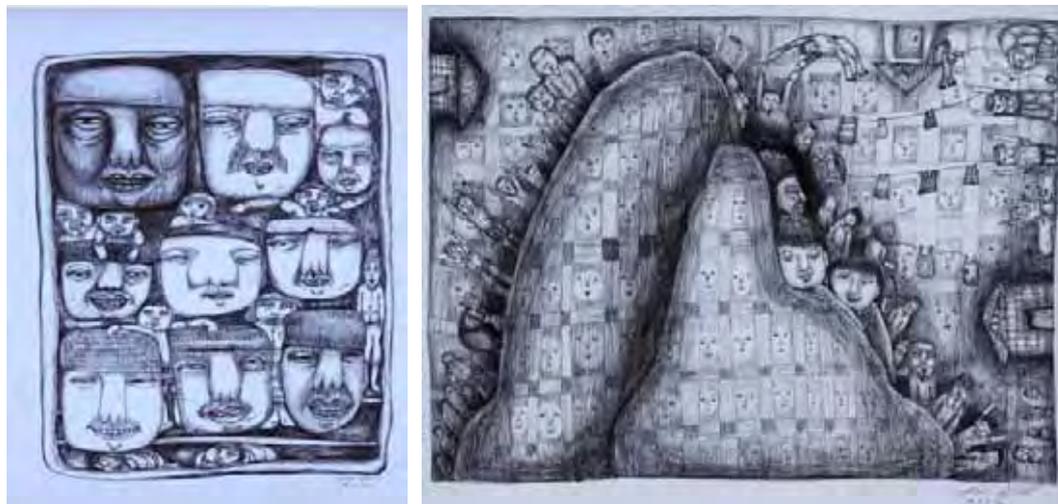
ในการทำงานสร้างสรรค์ วัสดุที่สำคัญประกอบด้วย เสื้อผ้า ผ้าห่ม เส้นด้าย เชือกสีขนาดต่างๆ ไหมพรม ใยสังเคราะห์และอุปกรณ์ในการร่างแบบ มีกระดาษ ปากกา ดินสอ สีไม้ และอุปกรณ์ในการตัดเย็บผ้า มีกรรไกร เข็ม ตะขิงหรือกรอบไม้ หมอนปักเข็ม ดังภาพรายละเอียดวัสดุอุปกรณ์แต่ละชนิดต่อไปนี้

ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 24 ภาพวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพแสดงตัวอย่างแบบภาพร่างผลงาน

ภาพที่ 25 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานกระดาศ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 26 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานกระดาศ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 27 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกาคาบนกระดาษ ผลงานก่อนนิทรรศานิทรรศน์ที่ 3

ภาพที่ 28 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกาคาบนกระดาษ ผลงานก่อนนิทรรศานิทรรศน์ที่ 4

ภาพที่ 29 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานกระดาษ ผลงานก่อนนิทรรศานิทรรศครั้งที่ 5

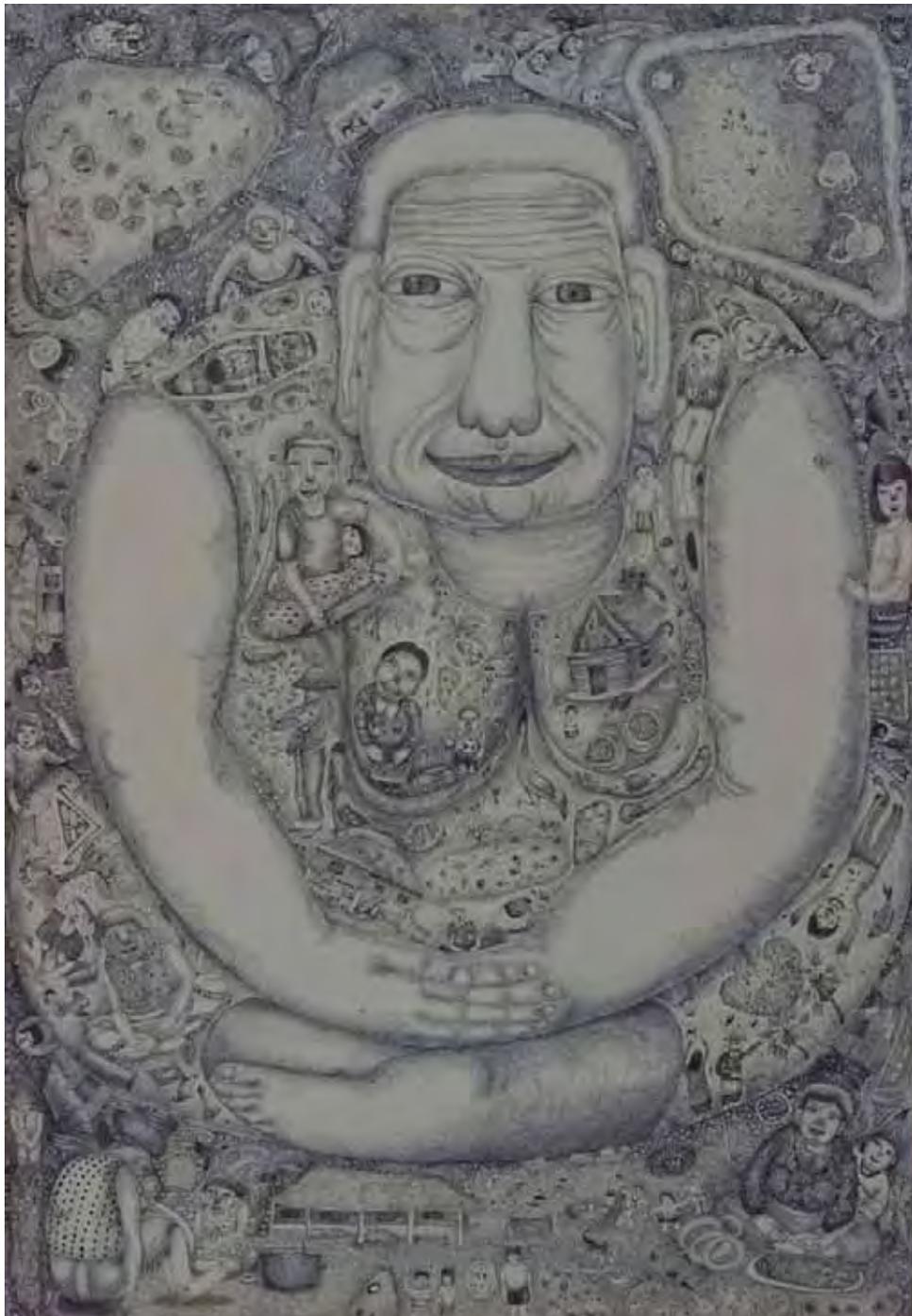
ภาพที่ 30 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกามนกระดาษ ผลงานก่อนนิทรรศานิทรรศน์ครั้งที่ 6

ภาพที่ 31 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานกระดาศ ผลงานก่อนนิทานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ภาพที่ 32 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานกระดาศ ผลงานก่อนนิทานิพนธ์ชิ้นที่ 8

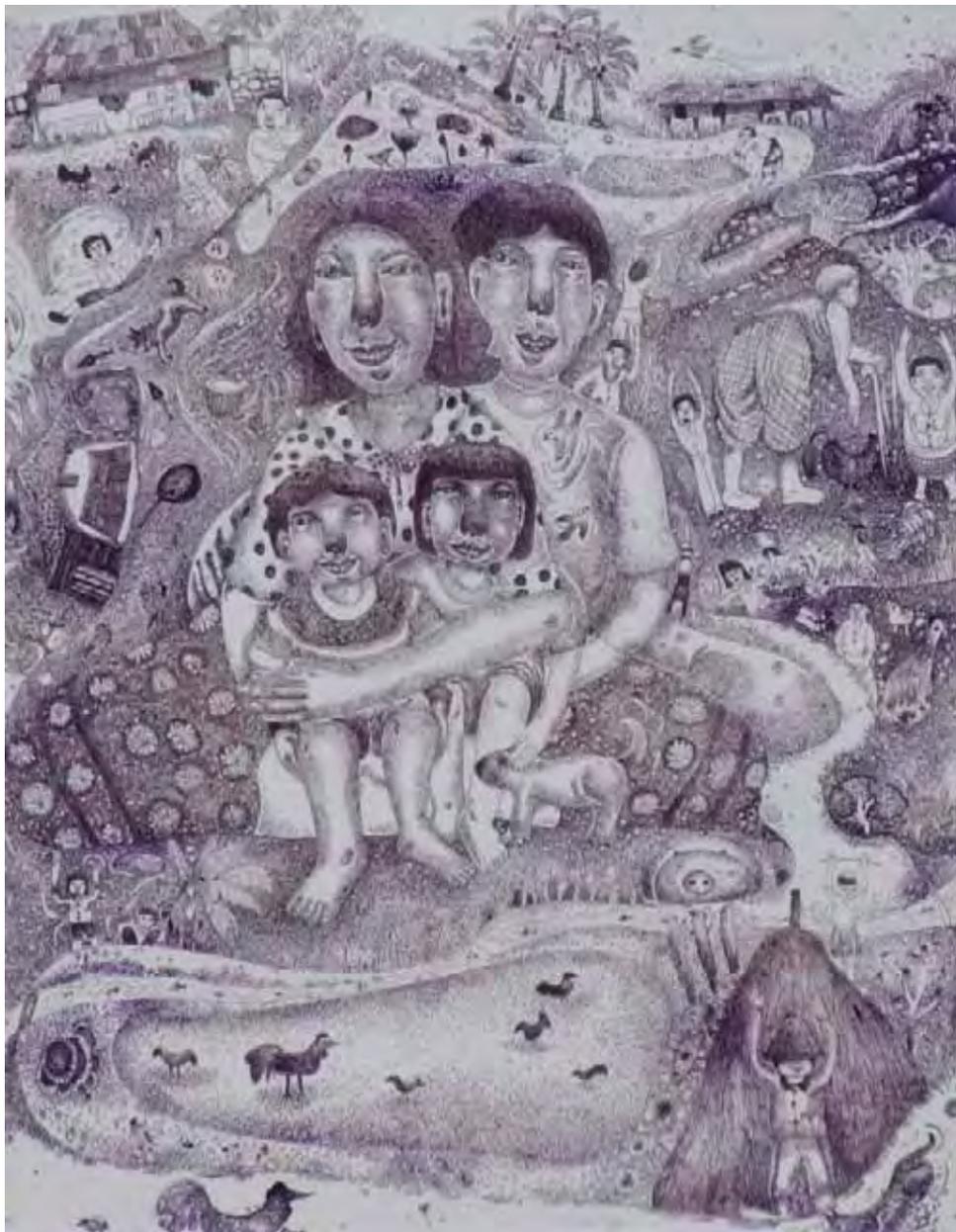
ภาพที่ 33 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกามนกระดาศสี ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 9

ภาพที่ 34 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานบนกระดาษ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10

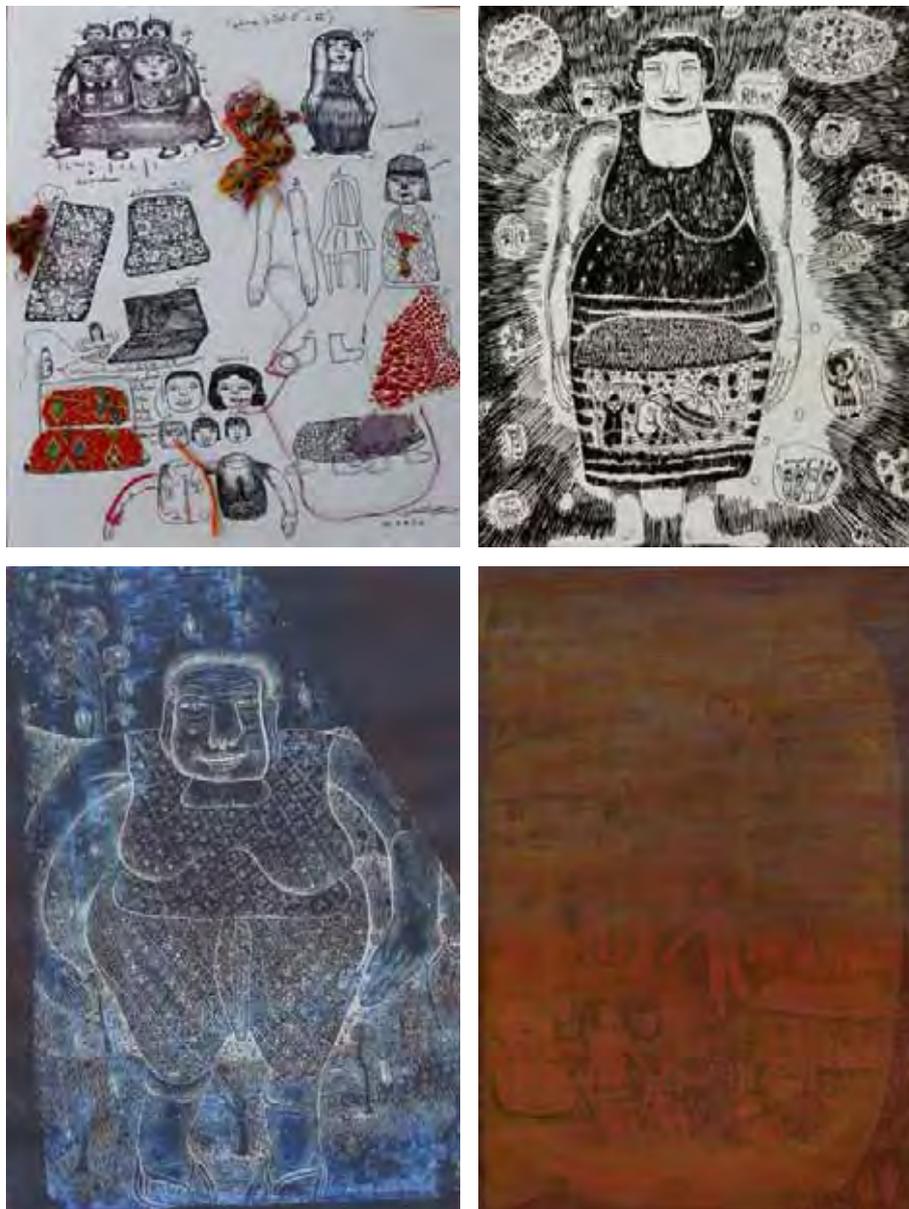
ภาพที่ 35 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11

ภาพที่ 36 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานนกระดาศ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 12

ภาพที่ 37 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 13

ภาพที่ 38 ภาพแสดงแบบภาพร่างปากกานบนกระดาษและเทคนิคผสม ผลงานนิทานินธุ์ชั้นที่ 14

ภาพขั้นตอนการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยปากกาและการเย็บปักผ้า

ภาพที่ 39 ภาพแสดงขั้นตอนการทำงานการเขียนงานด้วยปากกาบนผืนผ้า

ภาพที่ 40 ภาพแสดงขั้นตอนการทำงานการเขียนงานด้วยปากกาบนผืนผ้า

ภาพที่ 41 ขั้นตอนการทำงานในขั้นตอนการเย็บปักปะชุนและเย็บรายละเอียดในชิ้นผลงาน

ภาพที่ 42 แสดงภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

ภาพการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยเทคนิคการเย็บ การปะ การปัก การชุน เป็นผลงาน 2 มิติ

ภาพที่ 43 ขั้นตอนการเตรียมพื้นก่อนการเย็บเป็นผลงาน

ภาพที่ 44 ขั้นตอนการเย็บส่วนประกอบที่สำคัญ

ภาพที่ 45 ขั้นตอนการเย็บปักชุนผ้าเป็นชิ้นผลงาน

ภาพที่ 46 ภาพแสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

ภาพขั้นตอนการสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสม 3 มิติด้วยการเย็บปะทูนปักผ้า

ภาพที่ 47 แสดงขั้นตอนการทำงานการเย็บปะผ้าเป็นรูปทรงของส่วนประกอบที่สำคัญในชิ้นผลงาน

ภาพที่ 48 แสดงขั้นตอนการทำงานการประกอบชิ้นส่วนต่างๆเป็นผลงาน 3 มิติ

ภาพที่ 49 แสดงขั้นตอนการทำงานการเก็บรายละเอียดผลงาน 3 มิติ

บทที่ 4

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

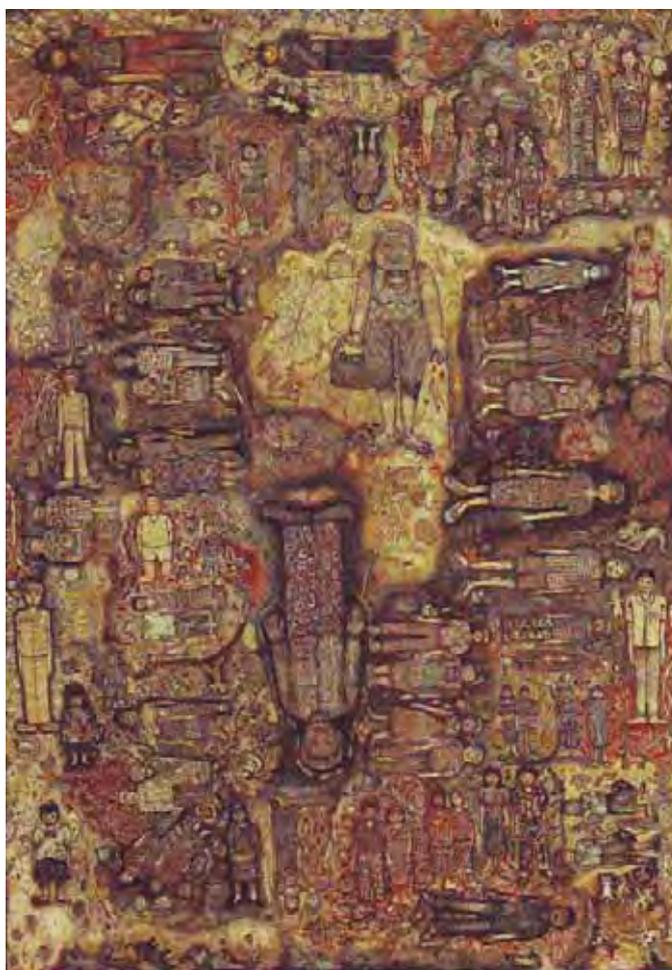
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยหัวข้อ “สายใยแห่งชีวิต” ชุดนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับสายใยความผูกพันที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้น ด้วยเนื้อหาเรื่องราวของ “ความรัก” ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวตามแบบวิถีไทย ในชนบท นำอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว มาผสมผสานกับสื่อวัสดุและเทคนิควิธีการ สร้างสรรค์เป็นผลงานแบบสื่อผสมและจัดวาง โดยสามารถลำดับพัฒนาการสร้างสรรค์ดังนี้

การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรก

เป็นผลงานการศึกษาและทดลองทางเทคนิค เพื่อค้นหาลักษณะพิเศษเฉพาะตน โดยอาศัยแนวทางการเขียนสีฝุ่น สีอะคริลิก และการทดลองทางสื่อวัสดุ ผลงานในระยะนี้อารมณ์ความรู้สึกจะเป็นตัวนำไปสู่การแสดงออก ซึ่งเป็นความรู้สึกของความคิดถึงและการโหยหา “ความรัก” ของคนในครอบครัว จากความแตกต่างกันระหว่างวิถีคนเมืองกับวิถีคนชนบท จึงเกิดการเรียนรู้ และทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปเพื่อมาช่วยสร้างภูมิคุ้มกันและความอบอุ่นให้แก่ตน ปรับเปลี่ยนเป็นพลังและแรงผลักดัน ในการทำงานสร้างสรรค์ลักษณะผลงานจิตรกรรมสีฝุ่นบนผ้าใบ โดยถ่ายทอดอารมณ์ความคิดถึงและสิ่งที่ตนโหยหา ด้วยรูปทรงที่มีเค้าโครงลักษณะภาพจากตัวบุคคล ได้แก่ ทวด ปู่ย่า ตายาย พี่ป้า น้าอา และพ่อแม่ แสดงออกอย่างตรงไปตรงมากล้ายกับงานศิลปะเด็กที่ไร้เดียงสา เพื่อแสดงออกถึงจิตวิญญาณของคนชนบทที่มีความใสซื่อ บริสุทธิ์ และความจริงจังเป็นพื้นฐาน กระทั่งเกิดความอึดตัวของเทคนิควิธีการนี้ จึงทำการค้นหาเทคนิควิธีการและสื่อแบบใหม่ที่สามารถตอบสนองต่อความรู้สึกภายในได้ดีกว่า ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงทางเทคนิควิธีการและตัวสื่อวัสดุ ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะการแสดงออกเฉพาะตนไว้ ในรูปแบบผลงานจิตรกรรมผสมผสานกับการเย็บปะผ้า และมีการพัฒนาเรื่อยมาจนเป็นผลงานแบบสื่อผสม ด้วยการ

เย็บปะผ้าเพียงอย่างเดียว ในลักษณะงานจิตรกรรมสองมิติและผลงานสามมิติลอยตัวออกมา โดยสามารถสัมผัสจับต้องได้จริง เพื่อให้เกิดการทดแทนสิ่งที่ขาดหายไป และการตอบสนองต่อเจตคติของตนอย่างสมบูรณ์

ผลงานระยะนี้ยังไม่มีความสันทัดในการใช้ผ้าและเทคนิควิธีการ คือ การเย็บปะปักชุนผ้า ซึ่งทำให้ยากสำหรับการแสดงออก ผลงานจึงไม่มีความประณีตมากนัก และมีปัญหาของการติดตั้งจัดวางผลงานที่ต้องอาศัยประสบการณ์ ทำให้ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในศึกษาและเรียนรู้สิ่งใหม่ที่สามารถตอบสนองความรู้สึกได้มากกว่า โดยมีการพัฒนาไปสู่ภาวะที่ดีขึ้น

ภาพที่ 50 ภาพแสดงการสร้างสรรคและพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคการเขียนสีฝุ่นบนผ้าใบ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 51 ภาพแสดงการสร้างสรรคและพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคการเขียนสีอะคริลิกและการเย็บปักผ้าบนผืนผ้า ชั้นที่ 2

ภาพที่ 52 ภาพแสดงการสร้างสรรคและพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคและการเย็บปะปักหุ่นผ้า ชั้นที่ 3

ภาพที่ 53 ภาพแสดงการสร้างสรรคและพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะแรกด้วยเทคนิคและการเย็บปะปักชุนผ้า ชั้นที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ผลงานในระยะนี้เป็นการทำงานสร้างสรรค์ ที่มีพัฒนาการทั้งทางความคิด เนื้อหา เรื่องราวและเทคนิควิธีอย่างต่อเนื่อง อันมุ่งเน้นสาระสำคัญของ “ความรัก” ในครอบครัวเป็นตัว นำไปสู่การแสดงออก โดยมีความเข้าใจถึงความละเอียดทางความรู้สึกมากขึ้น และสามารถเรียบ เรียงออกมาได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเลือกสรรวัสดุที่ใช้อยู่จริงในชีวิตประจำวันของครอบครัว และเครื่องญาติ อาทิเช่น เสื้อผ้าเก่า ผ้าห่ม มุ้ง ที่นอน เป็นต้น มาเป็นสื่อในการทำงานสร้างสรรค์ เพราะสิ่งของเหล่านี้มีคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งแฝงเรื่องราวต่างๆมากมายอย่างลึกซึ้ง ประสบการณ์และ ความเข้าใจที่มีมากขึ้น ส่งผลให้ผลงานและกระบวนการสร้างสรรค์ มีความประณีตมากกว่าผลงาน ในระยะแรก

ปัญหาการสร้างสรรคผลงานระยะนี้ ยังไม่มีความเข้าใจธรรมชาติของตัววัสดุ จึงใช้ เวลานานในการแก้ไขปัญหาคานกันระหว่างตัววัสดุกับเทคนิควิธีการ

ภาพที่ 54 ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 55 ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 56 ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 57 ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ภาพที่ 58 ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

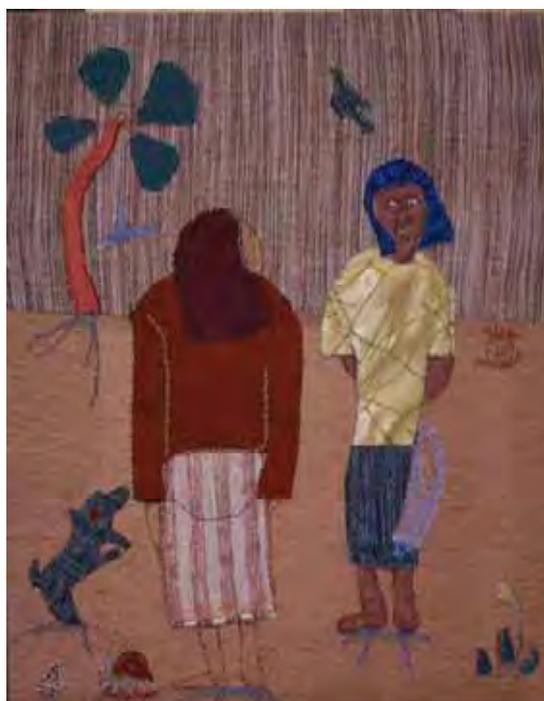
ภาพที่ 59 ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5

ภาพที่ 60 ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6

ภาพที่ 61 ภาพแสดงการจัดวางผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7

ภาพที่ 62 ภาพแสดงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

เป็นการผนวกแนวความคิดทางเนื้อหา เรื่องราว และเทคนิควิธีการ ซึ่งนำวิธีการเขียน การเย็บ การปะ การปัก การชุนมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยดำเนินการตามแบบแผนขั้นตอนของการทำงานอย่างเป็นลำดับ ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาคือข้อบกพร่องในชิ้นผลงาน เพื่อให้ทุกส่วนมีความสมบูรณ์และประสานกันอย่างมีเอกภาพ

ข้าพเจ้ากำหนดผลงานวิทยานิพนธ์เป็นจำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยปากกาและการเย็บปะปักชุนผ้าจำนวน 1 ชิ้น
2. ผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยการเย็บปะปักชุนผ้าจำนวน 7 ชิ้น
3. ผลงาน 3 มิติแบบสื่อผสมด้วยการเย็บปะปักชุนผ้าจำนวน 3 ชิ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานชิ้นนี้เป็นการนำเสนอความรักของยาย ที่ได้ถ่ายทอดความดีงามให้กับลูกหลาน และญาติพี่น้องทุกคนเสมอมา มีการนำเสื้อผ้าของยายที่ช้อนเรื่องราวและความรู้สึกเหล่านั้น โดยใช้ผ้าสีขาวช้อนทับไว้อีกชั้น เพื่อเน้นย้ำความบริสุทธิ์ของความรัก เริ่มจากการวาดเส้นโครงสร้างใหญ่เป็นรูปทรงของตัวยายก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยๆร่างรูปทรงที่มีขนาดลดลั่นกันลงมา ประกอบกันเป็นเรื่องราวต่างๆ โดยใส่ใจในทุกรายละเอียดเพราะแต่ละส่วนมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน มีการวางองค์ประกอบและน้ำหนักความหนักเบาของลายเส้นที่เคลื่อนไหวไปตามความรู้สึกของขณะจิต ต่อเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น ขั้นตอนสุดท้ายคือการนำเทคนิค การเย็บ การปะ การปัก การชุนผ้า มาเพิ่มคุณค่าและความสมบูรณ์ทางความรู้สึก เพื่อแสดงพลังของความรัก ความอบอุ่น และความเมตตาอันยิ่งใหญ่ในตัวยายที่สืบต่อมาจากยายทวด

ผลงานชิ้นนี้มีปัญหาในการประสานกันระหว่างการเขียนวาดเส้นด้วยปากกาและเทคนิคการเย็บปะปักชุน ที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาต่อไป (ภาพที่ 63 หน้า 65)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานชิ้นนี้เสนอแง่มุมของชีวิตครอบครัวที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใย ด้วยการสัมผัสเพื่อให้ความอบอุ่น ไหลผ่านเข้าสู่ภายใน การโอบกอดเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถรับรู้ถึงคุณค่าของความรักได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งคุณค่าเหล่านี้สามารถแปรเปลี่ยนเป็นพลังทำให้เราเกิดความสุขและมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงต่อไป โดยการนำผ้าชิ้นมาเป็นพื้นแผ่นภาพและเสื้อผ้าเก่ามาตัดเย็บเป็นรูปทรง ประกอบกันเป็นเรื่องราวตามแบบภาพร่าง เริ่มจากด้านล่างของชิ้นผลงานพร้อมกับการเย็บเก็บรายละเอียดจนเสร็จเรียบร้อย แล้วจึงทำส่วนที่เหลือจากด้านล่างขึ้นไปด้านบนของชิ้นผลงาน

ผลงานชิ้นนี้มีปัญหาความไม่ประสานกันของรูปทรงและพื้นแผ่นภาพ ซึ่งมาจากการทำงานที่ไม่สามารถมองเห็นภาพรวมของชิ้นงานได้ และใช้เวลานานในการสร้างสรรค์ยังผลให้ความเลือนไหลของความรู้สึกขาดช่วงไม่ต่อเนื่องกัน การนำความรู้สึกมาเลือกใช้ผ้า เกิดความไม่เข้ากันในบางจังหวะของชิ้นผลงาน จึงต้องตัดผ้ามาเย็บปิดทับส่วนที่บกพร่อง เพื่อแก้ปัญหาให้เกิดการประสานกันของรูปทรงและพื้นแผ่นภาพ (ภาพที่ 65 หน้า 67)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

จากปัญหาของผลงานชิ้นที่แล้ว ผลงานชิ้นนี้ได้นำมุ้งและผ้าห่มมาเป็นพื้นแผ่นภาพซึ่งเป็นสื่อวัสดุที่มีความหมายและไม่มีลวดลายมาก ทำให้การเลือกใช้ชนิดและสีลวดลายของผ้าได้ง่ายขึ้น โดยกำหนดรูปทรงสำคัญจากเค้าโครงจากตัวบุคคล คือ แม่ น้องสาวและข้าพเจ้าตอนวัยเด็ก ในท่าทางการนั่งลักษณะคล้ายสามเหลี่ยมวางไว้ตรงกลางภาพ เพื่อแสดงถึงความมั่นคงของความรักซึ่งเป็นสายใยแห่งความผูกพันระหว่างแม่ลูก ประกอบด้วยเรื่องราวของกิจกรรมต่างๆในครอบครัวและญาติพี่น้อง ตัดเย็บรูปทรงตามแบบภาพร่างด้วยการนำให้เต็มทั่วทั้งแผ่นภาพก่อน หลังจากนั้นจึงเย็บเก็บรายละเอียดของชิ้นผลงาน ทำให้มองเห็นภาพรวม และแก้ปัญหาได้สะดวกรวดเร็วขึ้น การทำงานจึงใช้เวลาน้อยกว่าผลงานชิ้นที่ผ่านมา (ภาพที่ 67 หน้า 69)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ผลงานชิ้นนี้มีขนาดเล็กลงด้วยเหตุผล 2 ประการคือ

1. ผลงานชิ้นเล็กสามารถเก็บรายละเอียดได้ประณีตกว่าผลงานขนาดใหญ่ ทั้งยังมีการตอบสนองกับความรู้สึกที่มีต่อบุคคลได้รวดเร็วขึ้น

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของผลงานวิทยานิพนธ์ให้เป็น 1 ชุดผลงาน จึงมีแนวความคิดในการจัดวางและการติดตั้งผลงาน ดังนั้นขนาดที่ต่างกันน่าจะทำให้เกิดจังหวะการเคลื่อนไหวได้ดีกว่าชิ้นผลงานมีขนาดเท่าๆกัน

ผลงานชิ้นนี้ แสดงถึงความรักความผูกพันของยายหลานซึ่งเป็นตัวแทนข้าพเจ้าและยาย โดยใช้เทคนิคการเย็บปะปักชุนบนเสื่อกันหนาวที่เป็นพื้นแผ่นภาพ เพื่อสื่อสารและส่งเสริมคุณค่าของความรักอันอบอุ่นให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ภาพที่ 69 หน้า 71)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ผลงานชิ้นนี้นำเสนอความรักที่มาจากความผูกพันกันระหว่างลูกหลานรุ่นเหลน โดยใช้รูปทรงของใบหน้าเด็กที่มีความสดใสเบิกบาน พร้อมสำหรับการเรียนรู้และซึมซาบวิถีชีวิตชนบทอันดีงามในครอบครัวใหญ่ไว้เป็นรากฐาน และแบบอย่างของการดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างเป็นปกติสุขต่อไป (ภาพที่ 70 หน้า 72)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

ผลงานชิ้นนี้ เป็นภาพแสดงสิ่งแวดล้อมทางทัศนียภาพของบึงบัว ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของผู้คนและสัตว์นานาชนิด ที่มีคุณค่าทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความงดงามของสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งค่อยๆหล่อหลอมจิตใจของคนชนบท ให้มีความละเอียดและความอ่อนโยน โดยรับเอาแต่สิ่งดีงามเข้ามาสู่ชีวิตตนในทุกช่วงขณะจิต (ภาพที่ 71 หน้า 73)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ผลงานชิ้นนี้ นำเสนอความรักความศรัทธาต่อบุคคลที่เป็นแบบอย่างความดีงาม ให้กับลูกหลานเหลนโหลนเรื่อยมาจนฝังแน่นอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า ถ่ายทอดอารมณ์ความคิดถึงและความเคารพรัก ผสมผสานกับวิธีการเย็บปักปะชุนเสวยผ้า ประกอบกันเป็นรูปทรงด้วยลายทวด (ภาพที่ 72 หน้า 74)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

จากผลงานทั้ง 4 ชิ้นที่ผ่านมามีขนาดเล็ก จึงสังเกตเห็นความบกพร่อง คือ พลังในตัวจะมีน้อยกว่าผลงานขนาดใหญ่ ผลงานชิ้นนี้จึงเพิ่มขนาดใหญ่ขึ้นพร้อมกับการแก้ไขปัญหาที่เคยมีมาจนเป็นชิ้นผลงาน ที่ผู้สร้างสรรค์มีความพอใจมากขึ้น โดยมุ่งเน้นความผูกพันอันอบอุ่นระหว่างย่ากับหลาน ด้วยการนำผ้าห่มที่มีคุณค่าผ่านกาลเวลาและการใช้งาน นำมาเป็นพื้นแผ่นภาพ เพื่อสื่อถึงความรักความอบอุ่นที่มีให้แก่กัน (ภาพที่ 73 หน้า 75)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 9

เป็นผลงาน 3 มิติ สร้างสรรค์มาจากเสื้อผ้าเก่าของญาติพี่น้อง โดยนำมาตัดเย็บเป็นตัวแทนบุคคล ซึ่งเป็นคนในครอบครัวและว่านเครือญาติพี่น้องของตน ถ่ายทอดตามเค้าโครงภาพลักษณ์ของแต่ละคนที่มาจากความทรงจำ ในรูปแบบการสร้างสรรค์เฉพาะตนและลักษณะการจัดวาง เป็นเสมือนการถ่ายภาพหมู่ของครอบครัว เพื่อแสดงภาพเหตุการณ์ในช่วงเวลาขณะนั้น โดยการบันทึกภาพความทรงจำและความประทับใจที่มีต่อญาติพี่น้องทั้งหลายลงบนชิ้นผลงาน (ภาพที่ 75 หน้า 76)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10

นำเสนอเป็นผลงาน 3 มิติ ที่สามารถสัมผัสจับต้องได้จริงทางกายสัมผัส โดยการนำเสื้อผ้าเก่า มาตัดเย็บประกอบกันเป็นรูปทรงแทนตัวของพ่อแม่น้องสาวและข้าพเจ้าครั้งวัยเยาว์ เพื่อหววนรำลึกถึงช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ด้วยความรัก สิ่งเหล่านี้ คือ ความดีงามที่ยังคงหล่อเลี้ยงจิตใจของผู้สร้างสรรค์ ให้มีความสุขและอบอุ่นเสมอมา (ภาพที่ 76 หน้า 77)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11

เป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ โดยการนำเศษผ้าและเสื้อผ้ามาตัดเย็บประกอบเป็นผืนผ้า ลักษณะคล้ายผ้าห่มที่ใช้อยู่ในครัวเรือน มีรูปทรงและเรื่องราวของคนสัตว์สิ่งของ ในลักษณะการจัดวางไว้กับพื้น ทั้งลอยตัวออกมาและติดอยู่กับชิ้นผลงาน เพื่อเป็นตัวประสานทุกส่วนในผลงานชุดนี้ให้มีความเป็นเอกภาพอย่างสมบูรณ์ (ภาพที่ 77 หน้า 77)

ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ “สายใยแห่งชีวิต”

ภาพที่ 63 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

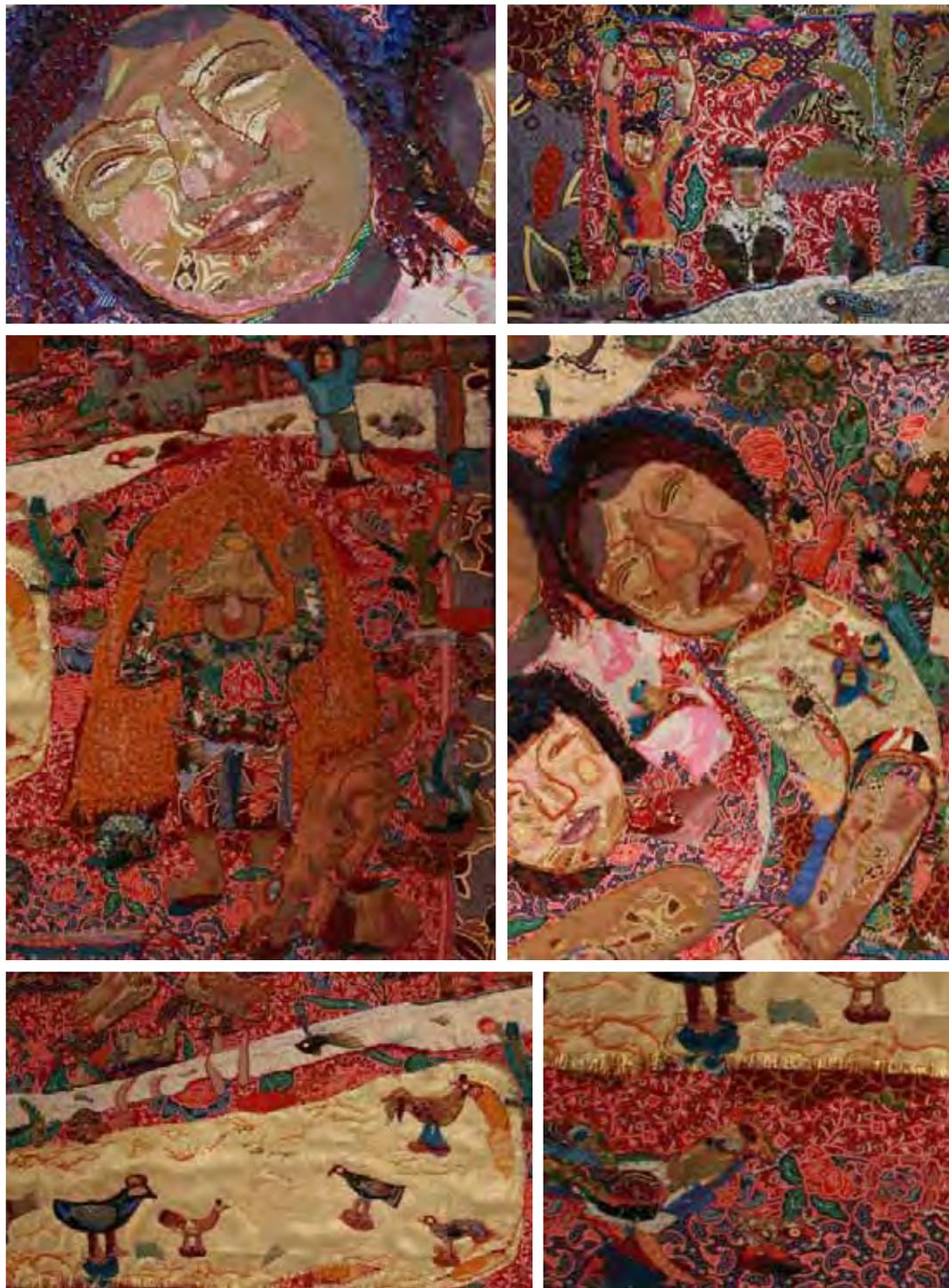
ภาพที่ 64 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 65 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 66 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 67 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 68 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 69 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

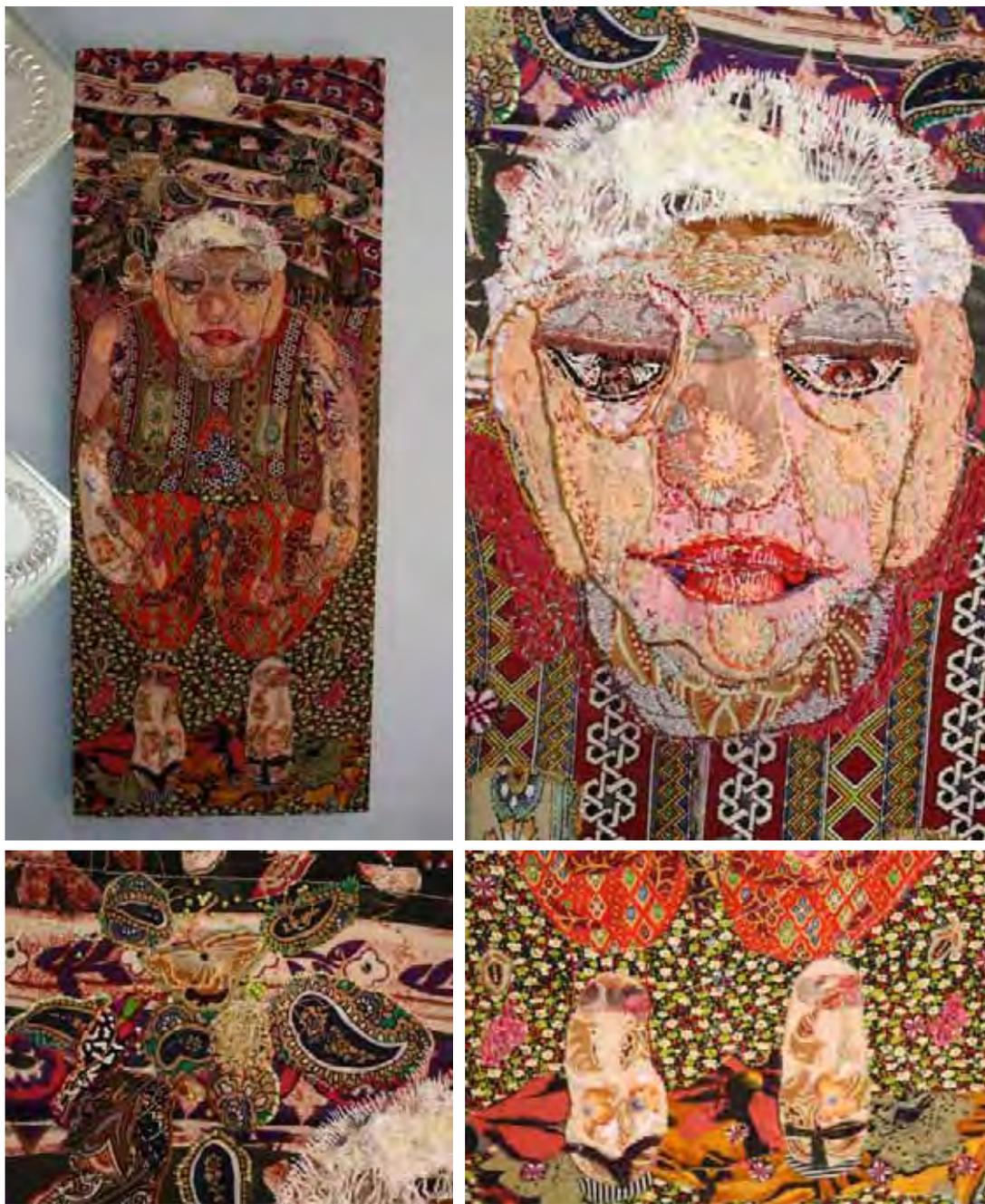
ภาพที่ 70 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 71 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ภาพที่ 72 ภาพแสดงผลงานและรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6

ภาพที่ 73 ภาพผลงานและภาพรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ภาพที่ 74 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

ภาพที่ 75 ภาพรายละเอียดวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

ภาพที่ 76 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 9 ในลักษณะการจัดวาง

ภาพที่ 77 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 10 ในลักษณะการจัดวางภาพ

ภาพที่ 78 ภาพแสดงรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 11 ในลักษณะการจัดวาง

ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 79 ภาพแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ในลักษณะการจัดวาง

ภาพที่ 80 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 81 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 82 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 83 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 84 ภาพแสดงลักษณะการจัดวางผลงานวิทยานิพนธ์

บทที่ 5

บทสรุป

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ สร้างขึ้นมาจากรากฐานทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของครอบครัวในชนบท ภาพความประทับใจจากความรักความผูกพันในอดีต ถูกนำมาเรียงร้อยใหม่ ฅหว่างเวลาแห่งปัจจุบัน ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามทัศนคติส่วนตัว ผสานร่วมกับเทคนิคทางภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ การเย็บ ปะ ปัก ชุน โดยอาศัยวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างเช่น เสื้อผ้า ผ้าห่ม มุ้ง มาเชื่อมโยงกับเรื่องราวความรักในครอบครัวแสดงออกอย่างชัดเจน ในลักษณะผลงานแบบสื่อผสมและการจัดวาง เพื่อสะท้อนความงดงามและคุณค่าของความรัก ซึ่งแฝงนัยยะทางความคิดและความหวัง ที่จะเห็นความสัมพันธ์จากความรักเล็กๆของคนในครอบครัว แผ่ขยายอาณาบริเวณออกไปสู่ชุมชนและสังคมภายนอก ด้วยระบบสังคมแห่งการเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกันและกัน ให้สังคมเล็กๆแห่งนี้รวมไปถึงประเทศหรือแม้แต่โลกใบนี้ ถูกหล่อเลี้ยงด้วย ความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อกันเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

ช่วงระยะเวลาของการศึกษาต่อยังภาควิชาศิลปะไทย ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดความคิดและความเป็นตัวตนออกสู่สังคมภายนอก ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยได้รับการชี้แนะแนวทางและการสอนของเหล่าคณาจารย์ที่หลอมรวมเป็นองค์ความรู้ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาตนเองพัฒนาแนวความคิด พัฒนาจิตใจขั้นที่ละชั้น การปฏิบัติยังทำให้เข้าใจการทำงานรวมทั้งกุศโลบายของคณาจารย์ที่ผ่านมา ควบคู่กับการเรียนรู้อย่างเป็นแบบแผน ขึ้นตอน และกระบวนการในการสร้างสรรค์งานศิลปะให้ตรงจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพทางศิลปะและมีคุณค่าต่อไป

บรรณานุกรม

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. พลังแห่งความเชื่อมั่น. [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 11 ธันวาคม 2552. เข้าถึงได้

จาก <http://www.carefor.org/content/view/557/153>.

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. “ความสัมพันธ์ทางโคตรหรือว่านเครือของครอบครัวโดยประเพณี” เอกสาร

ประกอบการเรียนวิชา 124 406 วัฒนธรรมพื้นถิ่น. ภาควิชาศิลปไทย บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5 กรกฎาคม 2550. (อัคราเนนา)

ชลุด นิมเสมอ. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยพัฒนาพานิช, 2531.

_____. “แนวทางการสร้างงานทัศนศิลป์” เอกสารประกอบรายวิชาสัมมนาทัศนศิลป์,

พฤศจิกายน. 2550. (อัคราเนนา)

ตรึงใจ บุรณสมภพและคณะ. ลวดลายและสีสันทนผ้าทอพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์,

2543.

อารี สุทธิพันธุ์. ศิลปะนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศสา, 2527, 37.

Lynette Mostaghimi, Countryside Needlecraft Source Book. London : Tiger Book Internaional,

1994.

Michael James, The Quiltmaker’s Handbook. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1978.

Setsuko Segawa, apanese Quiltart. Japan : Suliko Shoin Co., Ltd., 1985.

ภาคผนวก

รายละเอียดผลงานการสร้างสรรค์

ผลงานการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะแรก

1. ผลงานการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะแรก ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน “สงกรานต์” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าใบ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2547
2. ผลงานการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะแรก ชั้นที่ 2
ชื่อผลงาน “ฤดูกาลแห่งความสุข” ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิก และการเย็บผ้า ปีที่สร้าง พ.ศ. 2548
3. ผลงานการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะแรก ชั้นที่ 3
ชื่อผลงาน “ใยข่ายของความรัก” ขนาด 500 x 450 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปักถักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2549
4. ผลงานการสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะแรก ชั้นที่ 4
ชื่อผลงาน “สายใยแห่งความรัก” ขนาด 150 x 180 เซนติเมตร เทคนิค เทคนิค เย็บปักถักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2550

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

1. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน “ผู้ยายทวด” ขนาด 150 x 150 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปักถักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2550
2. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2
ชื่อผลงาน “ที่นอนยายทวด” ขนาด ผืนแปรง เทคนิค เย็บปักถักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2550
3. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3
ชื่อผลงาน “ผ้าห่มแห่งความรัก” ขนาด 150 x 190 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2550
4. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4
ชื่อผลงาน “สายใยแห่งชีวิต 1” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2551

5. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน “สายใยแห่งชีวิต 2” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุน
ผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2551

6. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน “เรื่องเล่าบนผืนผ้า” ขนาด 50 x 100 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้า
ด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

7. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7

ชื่อผลงาน “ผ้าห่มแห่งความรัก 2” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปัก
ชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

8. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8

ชื่อผลงาน “วันสุข” ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่
สร้าง พ.ศ. 2552

ผลงานวิทยานิพนธ์

1. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน “ยายอ่อนม” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ
ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

2. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน “ครอบครัวแสนสุข” ขนาด 120 x 160 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุน
ผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

3. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “แม่ลูกลูก” ขนาด 120 x 160 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ
ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

4. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “ยายหลาน” ขนาด 50 x 60 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปี
ที่สร้าง พ.ศ. 2552

5. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน “ลูกหลาน” ขนาด 50 x 60 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปี
ที่สร้าง พ.ศ. 2552

6. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

ชื่อผลงาน “บึงบัว” ขนาด 50 x 60 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

7. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

ชื่อผลงาน “ยายทวดจอก” ขนาด 35 x 90 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

8. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

ชื่อผลงาน “ย่าของฉัน” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

9. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 9

ชื่อผลงาน “รวมญาติ” ขนาด ผืนแปรไม่แน่นอน เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

10. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 10

ชื่อผลงาน “อนุสรณ์แห่งความทรงจำ” ขนาด ผืนแปรไม่แน่นอน เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

11. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 11

ชื่อผลงาน “ผ้าห่มของฉัน” ขนาด ผืนแปรไม่แน่นอน เทคนิค เย็บปะปักชุนผ้าด้วยมือ ปีที่สร้าง พ.ศ. 2552

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวอุทัยรัตน์ คำศรีจันทร์
 เกิด 19 ธันวาคม 2526 สุพรรณบุรี
 ที่อยู่ 160/1 ม. 8 ต. คอนปราง อ. ศรีประจันต์ จ. สุพรรณบุรี 72140
 โทร 089-4540357
 E-mail jowsroy@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532 ประถมศึกษาจากโรงเรียนวัดโพธิ์นฤมิตร
 พ.ศ. 2539 มัธยมศึกษาจากโรงเรียนศิริประจันต์ “เมธีประมุข”
 พ.ศ. 2542 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นกลาง วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี
 พ.ศ. 2545 ศิลปบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ 1 ภาควิชาศิลปไทย
 คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2550 ศิลปมหาบัณฑิต คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

การแสดงผลงานเดี่ยว

พ.ศ. 2551 นิทรรศการ “เส้นใยแห่งชีวิต” ณ Rose Garden สวนสามพราน
 นครปฐม

การแสดงผลงานกลุ่ม

พ.ศ. 2551 HIVE CAMP, Asian Artists in Residence Program,
 Cheongju, South Korea
 พ.ศ. 2552 นิทรรศการศิลปะไทย “วิถีแห่งความเป็นไทย” ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
 พ.ศ. 2552 นิทรรศการ 100 ปี คุณท่าน ณ วังสวนผักกาด โดยนักศึกษาทุน
 มูลนิธิจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พ.ศ. 2552 Young Female Artists of the Year 2009 by Baan Lae Suan ณ
เมืองทองธานี
- พ.ศ. 2553 การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัย
ครั้งที่ 3 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ
พระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม

ประวัติรับทุนการศึกษา

- พ.ศ. 2546-2549 ทุนมูลนิธิจุฬาราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2547-2549 ทุนมูลนิธิซิเมนต์ไทย
- พ.ศ. 2552 ทุนมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

เกียรติประวัติ

- พ.ศ. 2548 รางวัลดีเด่น การประกวดศิลปกรรม ปตท.ครั้งที่ 20
รางวัลที่ 1 เหรียญทองบัวหลวง จิตรกรรมไทยแนวประเพณี
ครั้งที่ 27 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ
รางวัลเกียรตินิยมเหรียญเงิน การประกวดศิลปกรรมร่วมสมัย
ศิลปินรุ่นใหม่ ศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 22
รางวัลดีเด่น การประกวดศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต”
ครั้งที่ 17 โดยบริษัท โตชิบา (ไทยแลนด์) จำกัด
- พ.ศ. 2549 รางวัลดีเด่นการประกวดจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 8
รางวัลดีเด่น การประกวดศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ 18
โดยบริษัท โตชิบา (ไทยแลนด์) จำกัด
- พ.ศ. 2550 รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง จิตรกรรมไทยร่วมสมัย
ครั้งที่ 29 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ
รางวัลสนับสนุน โดยธนาคารกรุงไทย รางวัลที่ 2
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53

- พ.ศ. 2551 The Greatest Artist AWARD International Residence Program
HIVE CAMP 2008 Cheongju, South Korea
- พ.ศ. 2552 รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง จิตรกรรมไทยแนวประเพณี
ครั้งที่ 31 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ